

TVIRTINU:

Muitinės departamento prie Lietuvos
Respublikos finansų ministerijos generalinio
direktoriaus pavaduotojas

(Vardas pavardė)

(Parašas)

2025 m. d.

TARIFINIO REGULIAVIMO SRITIES SISTEMŲ GRUPĖS ATNAUJINIMO, PRIEŽIŪROS IR PALAIKYMŲ PASLAUGŲ TECHNINĖ SPECIFIKACIJA

1. ĮVADINĖ INFORMACIJA

1.1. Perkančioji organizacija

Perkančioji organizacija – Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas), A. Jakšto g. 1, LT-01105 Vilnius, Lietuva.

Perkančioji organizacija numato įsigyti Tarifinio reguliavimo srities sistemų grupės (toliau – TARES) atnaujinimo bei priežiūros ir palaikymo paslaugas. Šios paslaugos bus teikiamos Muitinės departamente ir Muitinės informacinių sistemų centre, Vytenio g. 7, LT-03113 Vilnius, Lietuva.

Lietuvos Respublikos muitinės struktūrą sudaro: Muitinės departamentas, 3 teritorinės muitinės (kartu su joms priklausančiais muitinės postais), Muitinės kriminalinė tarnyba, Muitinės informacinių sistemų centras, Muitinės mokymo centras ir Muitinės laboratorija.

1.2. Techninėje specifikacijoje naudojami terminai, trumpiniai ir jų aprašymai

1 lentelė. Terminai ir trumpiniai

Terminas / Trumpinys	Aprašymas
CCN/CSI	Secured Common Communications Network and Common Systems Interface – EK Saugus bendrasis komunikacijų tinklas ir Bendroji sistemų sąsaja
DB	Duomenų bazė
DG TAXUD	Europos Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas
DMZ	<i>Demilitarized zone</i> . Tai sąvoka, apibūdinanti serverį, kompiuterį (arba keletą jų), įterptą tarp organizacijos vidinio tinklo ir viešojo (išorinio) tinklo. DMZ neleidžia „svetimam“ išorės vartotojui pasiekti duomenų, esančių organizacijos tarnybinėje stotyje, bet palieka galimybę įprastu būdu naudotis viešosiomis paslaugomis
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
ESB	Organizacijos (Lietuvos muitinės) elektroninių ir žiniatinklio paslaugų (<i>webservices</i>) magistralė, Integruotos MIS valdymo ir infrastruktūros posistemio komponentas
H6	Pašto siuntose esančių prekių muitinės deklaracija
H7	Mažos vertės siuntų muitinės deklaracija
Incidentas (sutrikimas)	Techninėmis priemonėmis nustatomas muitinės IT sutrikimas arba muitinės IT naudotojo ar priežiūros specialisto kreipinys dėl muitinės IT sutrikimo, įskaitant sutrikimus, susijusius su elektroninės informacijos sauga
Integruota MIS	Integruota muitinės informacinė sistema

Terminas / Trumpinys	Aprašymas
ITPC	Informacinių technologijų paslaugų centras
LITAR ABC	LITAR komponentės dalis, skirta tvarkyti abėcėlinę prekių klasifikavimo rodyklę bei Kombinuotosios nomenklatūros (KN) preliminarįsias nuostatas, reglamentus, KN skyrių ir skirsnių paaiškinimus, pastabas
LITAR LVC	LITAR komponentės dalis, skirta mažos vertės siuntomis siunčiamų populiariausių prekių sąrašo, skirto savarankiškam fizinių asmenų deklaravimo palengvinimui (LVC sąrašas), tvarkymui
LT-SMS	Nacionalinė muitinės spaudų ir kitų žymų sistema, Integruotos MIS posistemis
Kreipinys	ITPC sistemoje registruotas pranešimas apie muitinės IT incidentą (sutrikimą), prašymas suteikti su muitinės IT susijusią paslaugą ar pagalbą (konsultaciją), pateiktas pasiūlymas arba skundas. Prašymai suteikti paslaugą ar pagalbą (konsultaciją) kitaip dar vadinami užklausomis
LMDS	Lietuvos Respublikos muitinės duomenų saugykla, Integruotos MIS posistemis
LR	Lietuvos Respublika
MD	Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
MDAS	Importo ir eksporto deklaracijų apdorojimo sistema, Integruotos MIS posistemis Šios techninės specifikacijos tekste sąvoka MDAS yra naudojama, kai norima apjungti s-MDAS ir iMDAS
iMDAS	Išmanioji muitinės deklaracijų apdorojimo sistema, apdorojanti importo, eksporto (reeksporto), laikinojo saugojimo, TAX FREE deklaracijas, pranešimus apie reeksportą, eksporto manifestus ir asmenų deklaracijas (keleivio, grynųjų pinigų, grynųjų pinigų atskleidimo ir žodines deklaracijas)
s-MDAS	Importo ir eksporto deklaracijų apdorojimo sistema (<i>legacy</i> MDAS)
MS AD	<i>Microsoft Active Directory</i> – kompiuterių naudotojų autentiškumo nustatymo sistema
NOVIS	Normatyvinės informacijos valdymo sistema, Integruotos MIS posistemis
OS	Operacinė sistema
QUOTA2	EK administruojama kvotų sistema
PKP	Projekto kokybės planas
SOA	Į paslaugas orientuota architektūra (<i>Service Oriented Architecture</i>)
TARIC	EK administruojama Europos Sąjungos integruoto tarifo sistema
TARES	Tarifinio reguliavimo srities sistemų grupė
VITC	Valstybės informacinių technologijų centras
VSSA	Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra
Žiniatinklio paslauga (<i>webservice</i>)	Programinė įranga, gebanti keistis duomenimis XML formatu tarp skirtingų sistemų
XML	Išplėstinė aprašų žymų kalba (<i>eXtensible Markup Language</i>)

TARES sudarantys Integruotos MIS posistemiai

2 lentelė

Santrumpa	TARES priklausantys posistemiai, posistemo <i>komponentės</i> pavadinimas
LITAR	Lietuvos Respublikos integruotas tarifas, Integruotos MIS posistemis
LITAR	LITAR komponentė, skirta TARIC sistemos duomenų įkėlimui į LITAR ir nacionalinių duomenų tvarkymui

Santrumpa	TARES priklausantys posistemiai, posistemo <i>komponentės</i> pavadinimas
<i>LITAR ataskaitos</i>	<i>LITAR komponentė</i> , skirta LITAR duomenų analizei ir ataskaitų generavimui
<i>LITAR portalas</i>	<i>LITAR komponentės</i> internetinė versija
MAPS	Mokesčių apskaičiavimo ir patikros sistema, aptarnaujanti MDAS, Integruotos MIS posistemis
RETRIS	Tarifinio reguliavimo priemonių taikymo patikros sistema, skirta identifikuoti klaidingus tarifinių duomenų taikymo atvejus, Integruotos MIS posistemis
TKS	Tarifinių kvotų sistema, Integruotos MIS posistemis
LT-SURV	Tarifinės priežiūros (<i>Surveillance</i>) sistema, teikianti importo ir eksporto deklaracijų duomenis centrinei ES Surveillance sistemai, Integruotos MIS posistemis

1.3. Esamos padėties aprašymas

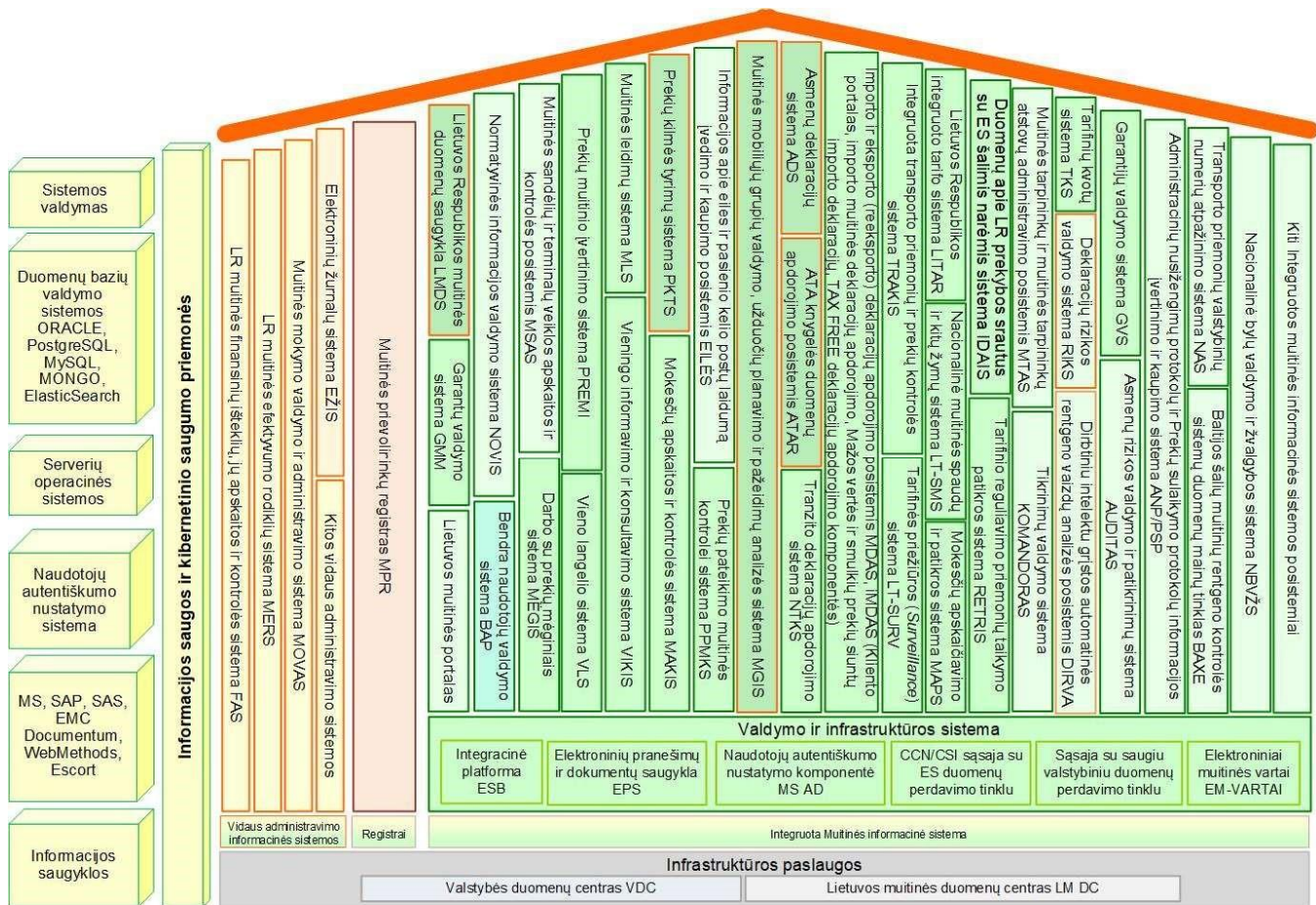
1.3.1. Muitinės informacinė sistema

Muitinės informacinę sistemą sudaro Integruota MIS, Muitinės prievolinkų registras, vidaus administravimo informacinės sistemos ir kitos centralizuotos informacinės sistemos, kurių darbui naudojama MD techninės ir programinės įrangos infrastruktūra ir (arba) VSSA teikiama infrastruktūra, kurių veikimą užtikrina duomenų centras ir VITC.

Integruota MIS – Integruota muitinės informacinė sistema, LR muitinei LR ir ES teisės aktų nustatytoms funkcijoms atlikti reikalingą informaciją IT priemonėmis apdorojančių veiklos bei valdymo ir infrastruktūros informacinių posistemių, tarpusavyje susietų loginiais ryšiais ir besikeičiančių duomenimis, visuma.

Integruotą MIS sudaro:

- Muitinės veiklos informaciniai posistemiai, skirti vykdyti informacijos, būtinos muitinei teisės aktų nustatytoms funkcijoms, išskyrus vidaus administravimą, atlikti, apdorojimo procesus.
- Integruotos MIS valdymo ir infrastruktūros posistemis, skirtas apjungti Integruotos MIS posistemių ir kitas muitinės informacines sistemas į bendrą aplinką, pagrįstą šiuolaikinių IT panaudojimu, duomenų mainais tarp vidaus ir išorės informacinių sistemų bei posistemių, išvengiant duomenų dubliavimo (1 pav.).

1 pav. MIS struktūra

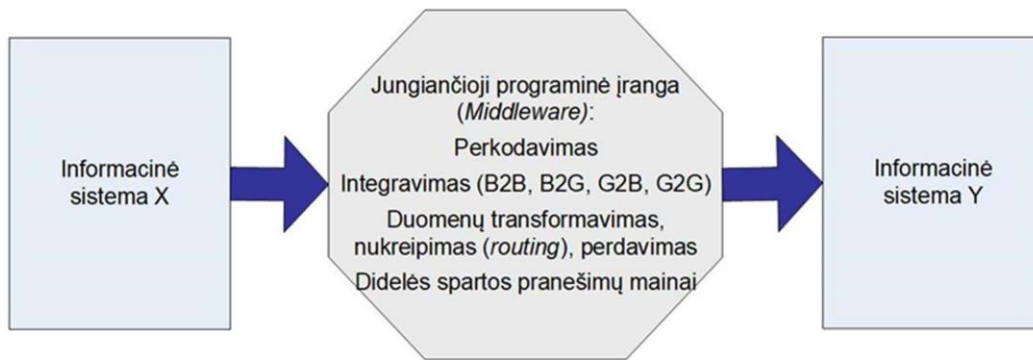
1.3.2. Integravimas

Siekiant įgyvendinti muitinės informacinių sistemų tikslus, informaciniai posistemiai yra kuriami ir diegiami kaip modulinės sistemos, integruojant juos tarpusavyje arba su kitomis ne muitinės (išorinėmis) informacinėmis sistemomis, naudojant jungiančiąją programinę įrangą (*middleware*). Integruota MIS ir kitos muitinės informacinės sistemos yra sukurtos bei tobulinamos laikantis žemiau išdėstytų taikomųjų programų integravimui keliamų reikalavimų.

Architektūrinė bei integravimo aplinkos susideda iš:

- „Integravimo sluoksnio“ – informacijos mainai vyksta tiek su Integruotos MIS posistemiais ir kitomis muitinės informacinėmis sistemomis, tiek su kitų LR institucijų, tiek ir su ES valstybių narių institucijų, EK bei tarptautinių organizacijų informacinėmis sistemomis;
- „Veiklos procesų sluoksnio“ – kuriame automatizuojami visi veiklos procesai.

Informacijos srautų judėjimas tarp dviejų Integruotos MIS posistemių, dviejų muitinės informacinių sistemų ar Integruotos MIS posistemo ir muitinės informacinės sistemos (Integruotos MIS posistemo ir išorinės informacinės sistemos) pavaizduotas 2 paveiksle. Vykstant informacijos mainams, tarpinė (jungiančioji) programinė įranga atlieka atrinkimo, vertimo, transformavimo, maršruto parinkimo ir perdavimo funkcijas, dėl to kiekviena informacinė sistema gali siųsti bei gauti informaciją savo formatu, o jungiančioji programinė įranga susisiekiama su kiekviena informacine sistema per specifinį tai sistemai pritaikytą programinį suderintuvą (*adapter*).

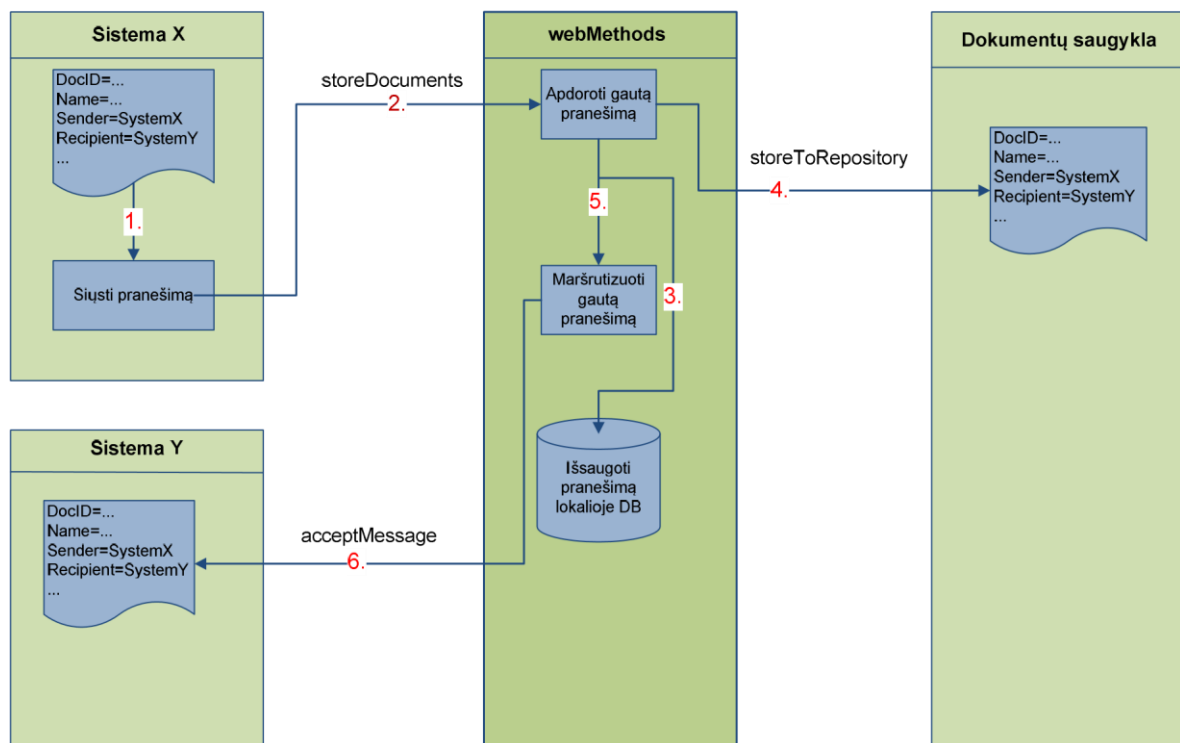

2 pav. Duomenų srautas tarp informacinių sistemų

Integruota MIS ir kitos mutinės informacinės sistemos yra kuriamos vadovaujantis pagrindiniais SOA principais. Veiklos procesuose dalyvaujančios informacinės sistemos gali būti traktuojamos kaip informacinių paslaugų Paslaugų teikėjos ir/arba jų naudotojos, kurios tarpusavyje keičiasi duomenimis, naudodamos iš anksto apibrėžtus ir tarpusavyje suderintus pranešimus bei ryšio protokolus. Toks architektūrinis sprendimas įgalina lanksčiai susieti sistemas, užtikrina jų autonomiškumą, naujų paslaugų komponavimą panaudojant jau esamas paslaugas.

Technologiniam SOA principų įgyvendinimui, kuriant Integruotą MIS ir kitas mutinės informacinės sistemas, naudojama kompanijos Software AG sukurta webMethods jungiančioji programinė įranga. Jos panaudojimas ir leidžia įgyvendinti vieną iš pagrindinių architektūrinių principų – duomenų mainai tarp MIS informacinių posistemių vykdomi per jungiančiąją programinę įrangą.

Naujai kuriamas Integruotos MIS sąsąjas galima suskirstyti į dvi grupes – tai sąsąjos tarp vidinių Integruotos MIS posistemių (kitų mutinės informacinių sistemų) bei sąsąjos su išorinėmis informacinėmis sistemomis. 3 paveiksle pavaizduota Integruotoje MIS įgyvendinta duomenų mainų tarp dviejų vidinių informacinių posistemių schema.

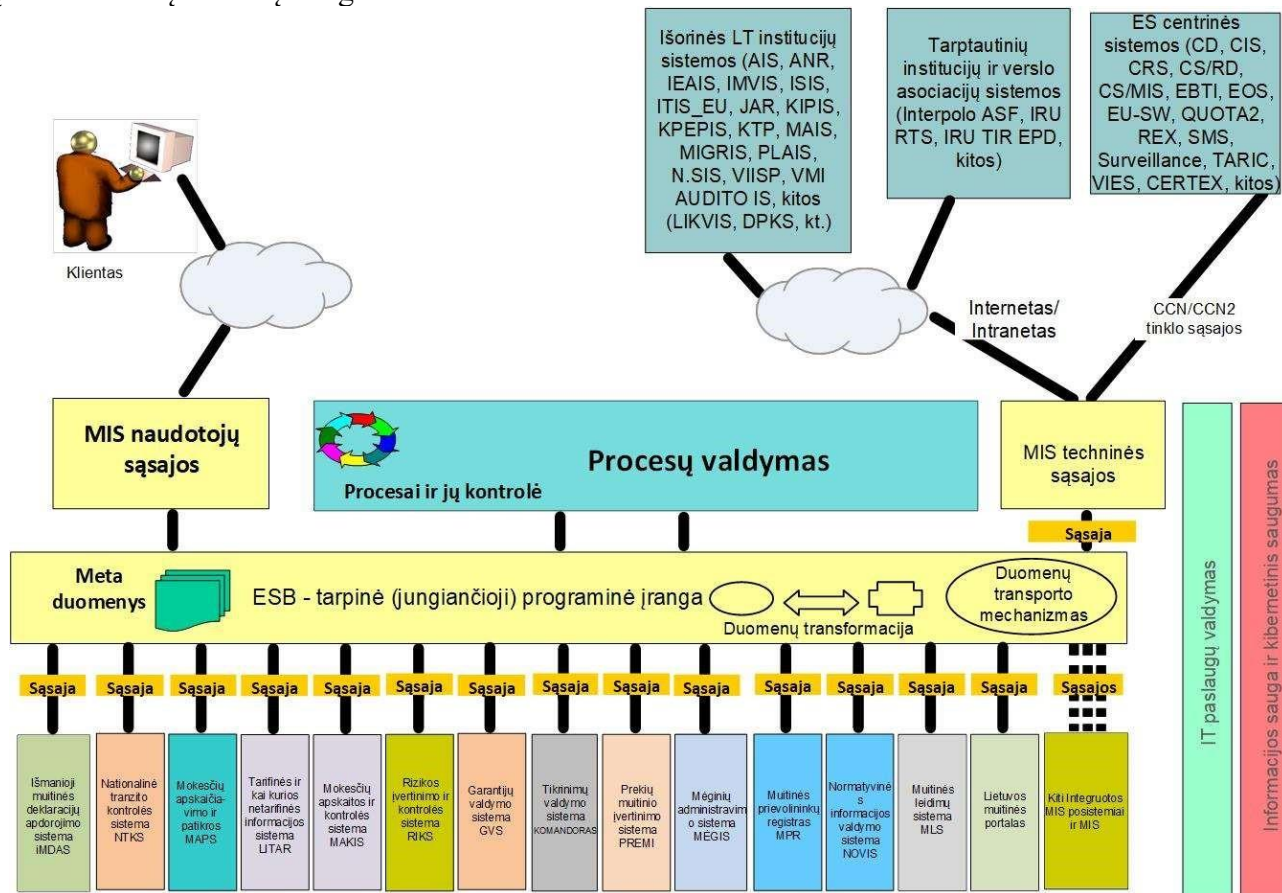
3 pav. Duomenų mainų tarp dviejų informacinių sistemų procesas

Duomenų mainų tarp dviejų vidinių informacinių sistemų X ir Y procesą sudaro tokie žingsniai:

- sistema X paruošia pranešimą. Šiame pranešime yra ne tik duomenys, kuriuos norima perduoti sistemai Y, bet ir metaduomenys, aprašantys patį pranešimą. Juose nurodomas pranešimo unikalus identifikatorius (DocID), vardas (Name), siuntėjas (Sender), gavėjas (Recipient), tipas (elektroninio pranešimo tipas – unikalus pranešimo identifikatorius, naudojamas pranešimams atskirti informacinių

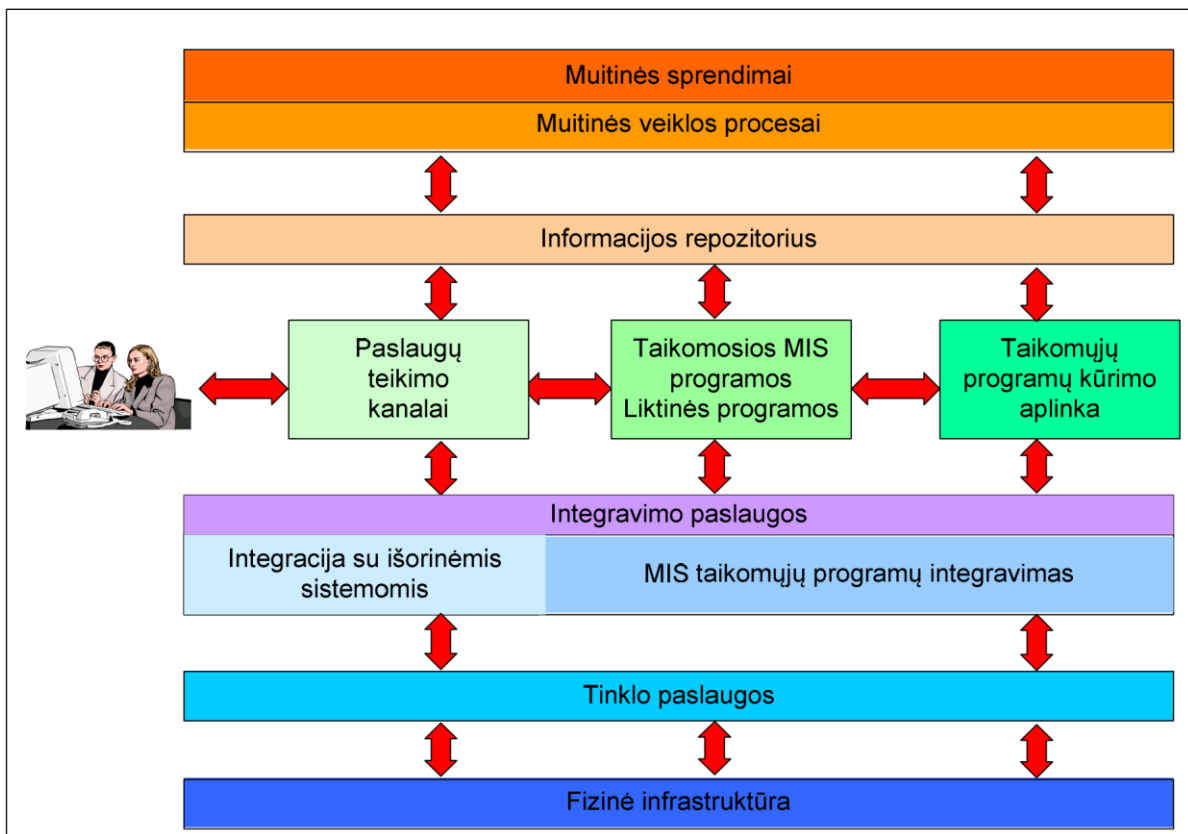
gautas iš vidinės sistemos. Savo ruožtu, jungiančioji programinė įranga išorinei informacinei sistemai perduoda duomenis, naudodama duomenų mainų specifikacijoje apibrėžtą ryšio protokolą bei tinklines paslaugas.

5 paveiksle pateikta bendra Integruotos MIS posistemių (transakcinių sistemų), kitų muitinės ir išorinių informacinių sistemų integravimo schema.

5 pav. Informacinių sistemų integravimo schema

Remiantis konceptualių Integruotos MIS architektūros modelių, muitinės informacinės sistemos turi būti kuriamos ir diegiamos tokiu principu, kad informacijos mainai ir veiklos procesai būtų suderinti tiek pačioje muitinėje, tiek tarp muitinės ir valstybės institucijų ir kitų trečiųjų šalių (6 pav.).

6 pav. Konceptualusis Integruotos MIS architektūros modelis

1.3.3. Tarifinio reguliavimo srities sistemų grupė – TARES

Pagrindinės TARES sudarančios sistemos sukurtos pagal EK reikalavimus Lietuvai stojant į ES. TARES sudaro penki Integruotos MIS posistemiai – LITAR, MAPS, TKS, LT-SURV ir RETRIS.

LITAR – LR integruotas tarifas. Posistemio duomenis sudaro nuo 2004 m. gegužės 1 d. LR galiojantys TARIC duomenys, papildyti nuo 2004 m. gegužės 1 d. galiojančiais Lietuvos Respublikos nacionaliniais duomenimis. TARIC duomenims priskiriami duomenys apie ES muitus, užsienio prekyboje prekėms taikomus mokesčius, draudimus ir apribojimus bei kita su ES užsienio prekyba susijusi informacija, įkeliami ir tvarkoma EK administruojamoje TARIC sistemoje.

LITAR posistemį sudaro trys komponentės:

1. LITAR komponentėje kaupiami:

- ✓ iš TARIC sistemos gaunami duomenys TARIC duomenims priskiriami duomenys apie ES muitus, užsienio prekyboje prekėms taikomus mokesčius, draudimus ir apribojimus ir kita su Europos Sąjungos užsienio prekyba susijusi informacija, įkeliami ir tvarkoma EK administruojamoje TARIC sistemoje. TARIC duomenys atnaujinami ir įkeliami į LITAR kiekvieną darbo dieną, išskyrus Europos Komisijos nurodytas išimtis;
- ✓ nacionaliniai duomenys, kuriems priskiriam LR maitinės administruojamų nacionalinių mokesčių (akcizų ir pridėtinės vertės mokesčio) tarifų duomenys, LR teisės aktų duomenys; nacionalinių papildomų Lietuvos Respublikos integruoto tarifo kodų duomenys; nacionalinių dokumentų kodų duomenys, nacionalinių matavimo vienetų ir jų žymenų duomenys, nacionalinių pastabų duomenys;
- ✓ dalyje „Abėcėlinės prekių klasifikavimo rodyklė“ tvarkomi abėcėlinė prekių klasifikavimo rodyklė bei Kombinuotosios nomenklatūros (KN) preliminarinės nuostatos, reglamentai, KN skyrių ir skirsnų paaiškinimai, pastabos;
- ✓ dalyje „LVC“, tvarkomas prekių sąrašas, detalizuojantis smulkiosiomis prekių siuntomis gaunamas prekes į kategorijas, grupes ir pogrupius.

✓ dalyje „LITAR web“ tvarkoma tekstinė informacija, skirta skelbimui LITAR portale.

2. LITAR ataskaitų komponentė skirta ataskaitų formavimui iš LITAR saugomų duomenų.

3. LITAR portalo komponentė skirta LITAR komponentėje ir NOVIS saugomos tam tikros informacijos pateikimui bei MAPS priemonėmis atliekamos muitų ir mokesčių apskaičiavimo modeliavimui

pagal nurodytus kriterijus bei tranzito garantijos dydžio apskaičiavimo viešosios paslaugos visiems asmenims, turintiems interneto prieigą. Portale realizuoti duomenų pildymo vedliai tranzito garantijoms ir muitų bei mokesčių apskaičiavimui, įskaitant tarifinio ir netarifinio reguliavimo priemonių patikrą.

2024 m. įgyvendinus LR integruoto tarifo LITAR internetinės versijos modernizavimo projektą buvo atnaujinta LITAR portalo komponentė, kuriai iki 2026 m. birželio 7 d. projektą įgyvendinęs rangovas teikia garantinės priežiūros paslaugas.

LITAR sąsajos:

- ✓ TARIC;
- ✓ MAPS;
- ✓ TKS;
- ✓ NOVIS;
- ✓ MS AD.

MAPS – naudodamas LITAR posistemyje integruotus duomenimis, atlieka deklaruotų duomenų bei deklaruotoms prekėms taikomų draudimų ir apribojimų patikrą, muitų ir mokesčių apskaičiavimą, tikrinimo ir mokesčių apskaičiavimo rezultatų atvaizdavimą.

Šiuo metu naudojamos trys Mokesčių apskaičiavimo ir patikros posistemio versijos.

s-MAPS versija naudojama muitinės deklaracijų, įformintų iki 2023-12-03/2024-03-11, duomenų taisymo patikrai ir, jei reikia, muitų ir mokesčių perskaičiavimui.

iMAPS versija skirta apdoroti smulkių ir pašto siuntų bei mažos vertės prekių duomenų rinkinius ir apskaičiuoti mokėtinas sumas. iMAPS apdoroja iš iMDAS siunčiamų H6 ir H7 tipo deklaracijų tam tikrų duomenų elementų rinkinius.

iMAPS2 versija skirta patikrai ir muitų bei mokesčių apskaičiavimui muitinės deklaracijoms, įformintoms nuo 2023-12-03 (eksporto)/2024-03-11(importo). iMAPS2 apdoroja iš iMDAS siunčiamas B1, B2, B4, H1, H2, H3, H4, H5 tipo deklaracijas.

Registruotoms išorės sistemoms, naudojantis teikiama iMAPS2 elektronine paslauga, galima teikti užklausas prekių, deklaruojamų importo ar eksporto procedūroms, duomenų patikrai, mokesčių bei muitų apskaičiavimui ir patikros bei apskaičiuotų muitų bei mokesčių rezultatų gavimui.

MAPS sąsajos:

- ✓ LITAR;
- ✓ iMDAS;
- ✓ RETRIS.

TKS paskirtis – elektroninių pranešimų dėl kvotos suteikimo priėmimas iš iMDAS, šių pranešimų duomenų tvarkymas ir siuntimas elektroninio ryšio priemonėmis DG TAXUD administruojamai QUOTA2 sistemai ir atsakymų į juos priėmimas bei perdavimas iMDAS;

TKS sąsajos:

- ✓ LITAR;
- ✓ iMDAS;
- ✓ QUOTA2;
- ✓ MS AD.

LT-SURV posistemis skirtas duomenų, apdorotų iMDAS priemonėmis, ataskaitų formavimui, ataskaitų teikimui EK administruojamai sistemai SURV-RECAPP ir iš SURV-RECAPP gautų pranešimų apdorojimui.

LT-SURV sąsajos:

- ✓ LMDS;
- ✓ SURV-RECAPP;
- ✓ MS AD.

RETRIS posistemis skirtas klaidingų tarifinės informacijos panaudojimo atvejų nustatymui, lyginant LMDS saugomų importo (eksporto) deklaracijų muitų ir mokesčių informaciją su informacija, gauta iš MAPS perskaičius muitus ir mokesčius.

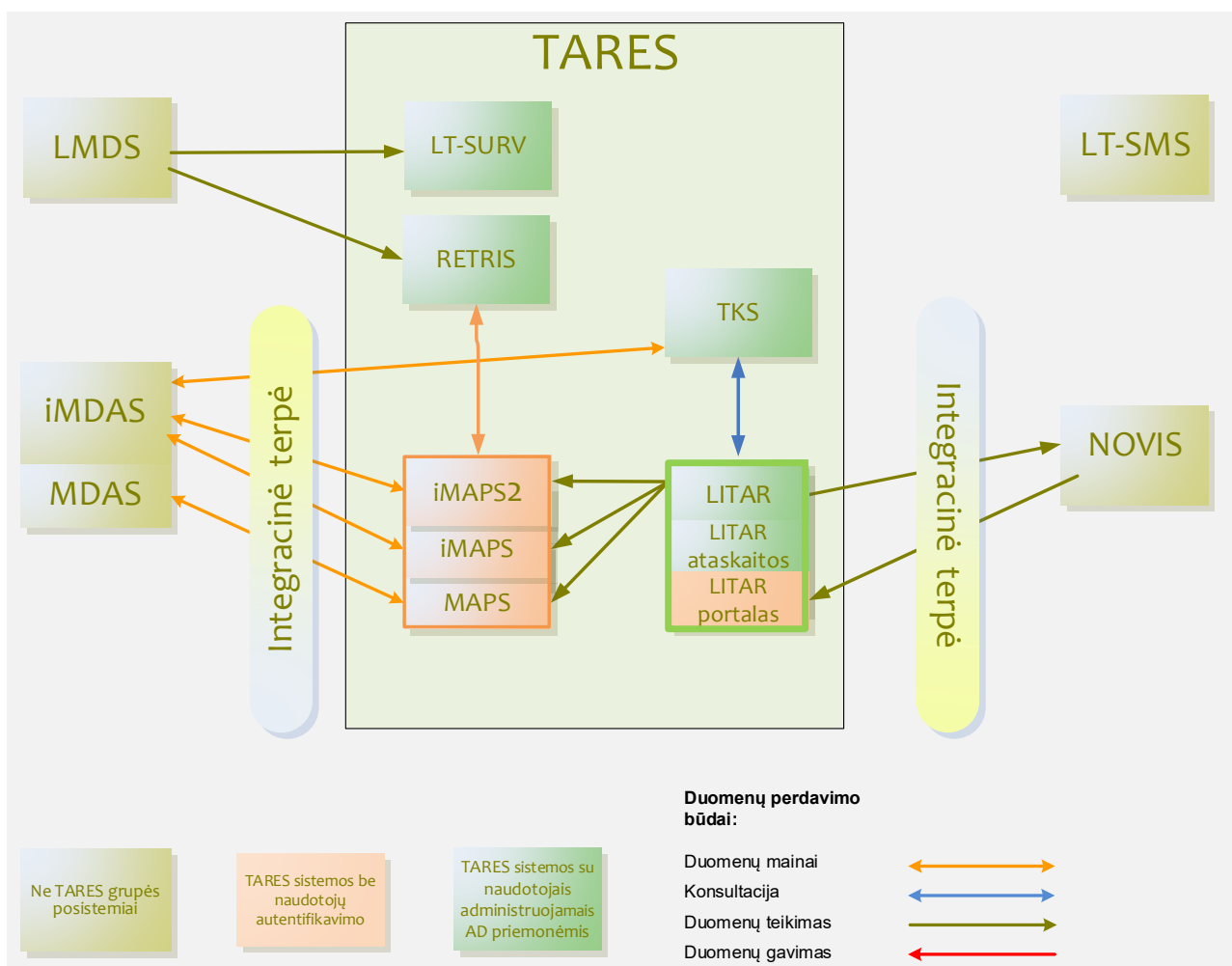
RETRIS sąsajos:

- ✓ LMDS;
- ✓ MAPS
- ✓ MS AD.

LT-SMS skirtas dokumentų formų, dokumentų tvirtinimui skirtų antspaudų bei asmenų parašų, muitinės garantų antspaudų bei asmenų parašų elektroninių pavyzdžių ir kitos informacijos kaupimui, tvarkymui ir pateikimui muitinės pareigūnams. Posistemio duomenų bazė ir programinė įranga realizuoti TARES techninėje aplinkoje. Dėl šios priežasties posistemiiui vykdoma priežiūra yra TARES priežiūros apimtyje.

- ✓ MS AD.

TARES sistemų tarpusavio sąsajos ir sąsajos su kitais Integruotos MIS posistemiais, nepriklausančiais TARES bei išorine sistema, pateikiamos 7 paveikslėlyje.

6 pav. TARES sistemų tarpusavio sąsajos ir sąsajos su kitomis integruotos MIS

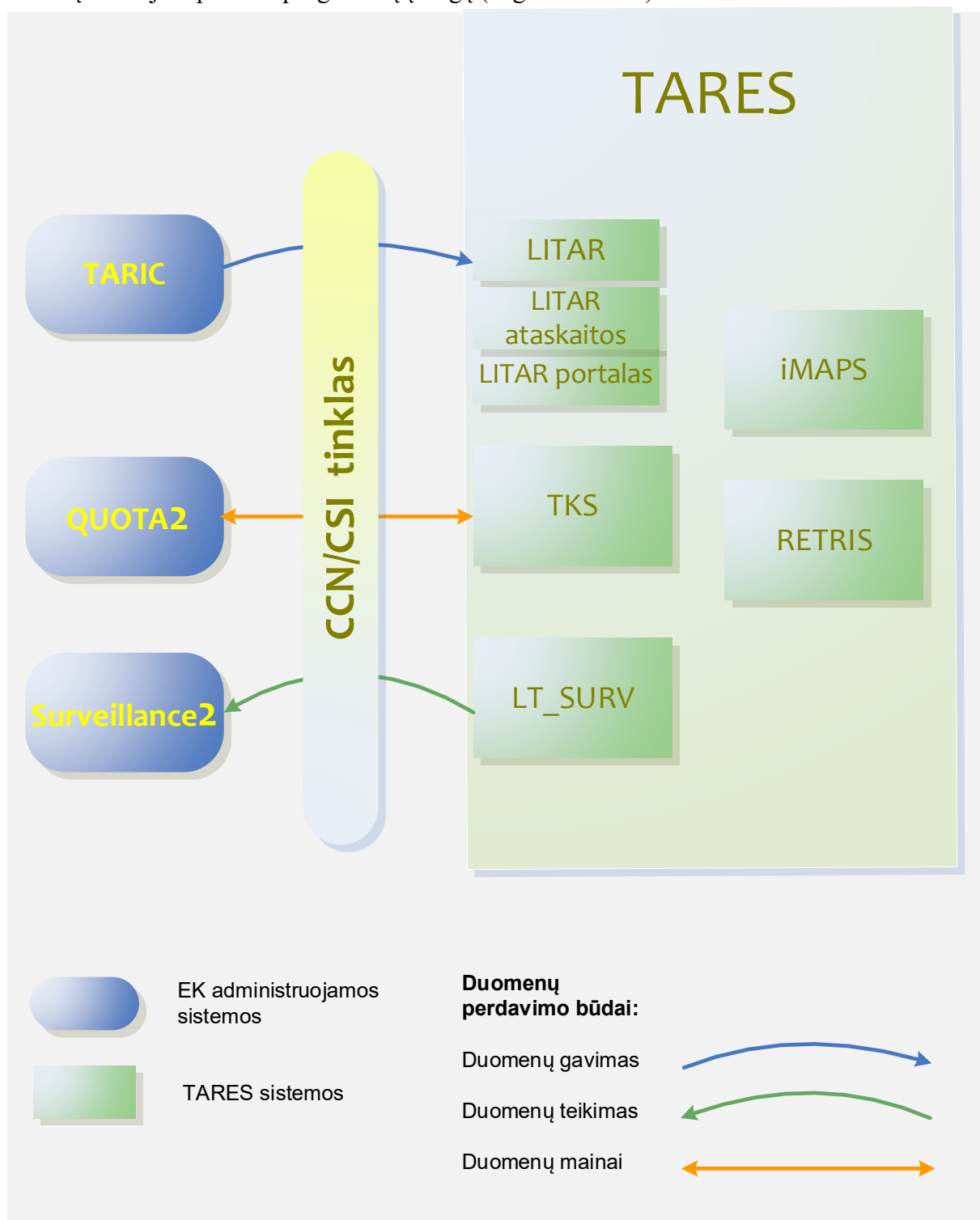
TARES sistemų naudotojai autentifikuojami per Integruotos MIS valdymo posistemio kompiuterių naudotojų autentiškumo nustatymo komponentę – *MS Active Directory*.

Sąsajos tarp TARES sistemų realizuotos tiesiogine integracija ir žiniatinklio paslaugomis.

TARES sistemų integracija su kitais Integruotos MIS posistemiais realizuota, naudojant žiniatinklio paslaugas ir ESB.

LMDS duomenų rinkiniai LT-SURV sistemai pateikiami automatinio būdu pagal iš anksto numatytas sąlygas ir duomenų struktūras. Iš LMDS duomenys perduodami dviem duomenų srautais. Pirmojo srauto sąsaja realizuota duomenų perdavimu, naudojant failų perdavimo protokolo (FTP) serverį, antrojo duomenų srauto sąsaja realizuota DB2DB principu.

TARES sistemų sąajos su EK administruojamomis sistemomis realizuotos CCN/CSI tinklo priemonėmis sąveikaujant per CSI programinę įrangą (angl. *CSI stack*).

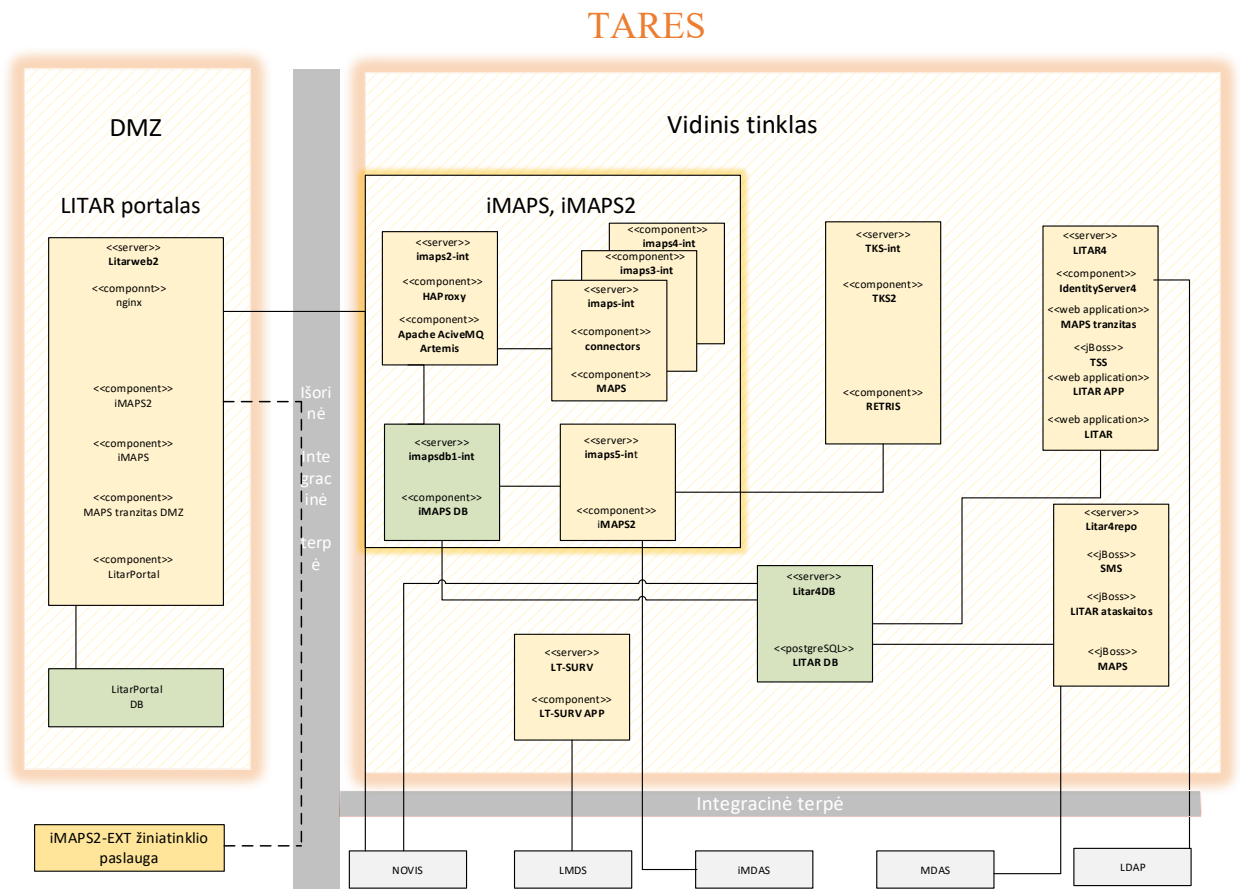
8 pav. TARES sąajos su išorinėmis informacinėmis sistemomis

3 lentelė. Išorinės TARES sistemų sąsajos

Eil. Nr.	Integracijos objektas	Informacinė sistema siuntėja	Informacinė sistema gavėja	Integracijos būdas
1.	Naudotojų duomenys	TARES ir LT-SMS	MS AD	ESB
2.	TARIC duomenys	TARIC	LITAR	CCN/CSI tinklas
3.	LITAR duomenys	LITAR	NOVIS	ESB
4.	LITAR duomenys	LITAR	LITAR ataskaitos	Užklausa
5.	LITAR duomenys	LITAR	iMAPS2/iMAPS	DB2DB
	LITAR duomenys	LITAR	LITAR portalas	DB2DB
6.	Deklaracijų duomenys būtinai mokesčių apskaičiavimui ir tam tikrų duomenų patikrai	s-MDAS	MAPS	ESB
7.	H6 ir H7 tipų deklaracijų duomenys, būtinai mokesčiams apskaičiuoti ir tam tikrų duomenų patikrai	iMDAS	iMAPS	ESB
8.	B1, B2, B4, H1, H2, H3, H4, H5 deklaracijų duomenys, būtinai mokesčiams apskaičiuoti ir tam tikrų duomenų patikrai	iMDAS	iMAPS2	ESB
9.	B1, B2, B4, H1, H2, H3, H4, H5 deklaracijų duomenys, būtinai mokesčiams apskaičiuoti ir tam tikrų duomenų patikrai	Išorės sistema	iMAPS2	ESB
10.	Deklaracijos su kvotų prašymais	iMDAS	TKS	ESB
11.	Kvotų prašymų duomenys	TKS	QUOTA2	CCN/CSI tinklas
12.	Kvotų prašymų atsakymai	QUOTA2	TKS	CCN/CSI tinklas
13.	Kvotų prašymų atsakymai	TKS	iMDAS	ESB
14.	B1, B2, B4, H1, H2, H3, H4, H5 ir H6 bei H7 tipo deklaracijų duomenys,	LMDS	LT-SURV	DB2DB
15.	Deklaracijų duomenys nurodytam laikotarpiui	LMDS	RETRIS	LMDS žiniatinklio paslauga

16.	Apskaičiuoti mokesčiai ir kiti MAPS duomenys	iMAPS2	RETRIS	TARES vidinė žiniatinklio paslauga
17.	Importo, eksporto deklaracijų, įformintų iki 2024-03-11 duomenys	TSS	SURV-RECAPP	CCN/CSI tinklas
18.	Importo, eksporto ir H6 bei H7 tipo deklaracijų, įformintų po 2024-03-11, duomenys	LT-SURV	SURV-RECAPP	ESB/CCN/CSI tinklas
19.	Muitinės procedūrų, papildomų procedūros kodų ir lengvatinio muitų tarifo režimo kodų ir jų pavadinimų sąrašai; pridedamų ir neįskaitomų elementų kodų ir pavadinimų sąrašas; Mokesčių rūšių kodų ir pavadinimų sąrašas	NOVIS	LITAR portalo MAPS komponentės	ESB

Bendroji TARES techninė architektūra pateikta 9 pav.

9 pav. Bendroji TARES techninė architektūra

4 lentelė. LITAR realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Serverio dalis	
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	C#, .NET Core 2.0.1
HTTP serveris	Kestrel, NGINX 1.12.2

5 lentelė. InputBridge realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	C#, .NET Core 1.1.1

6 lentelė. IdentityServer realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	C#, .NET Core 1.1.1
Aplikacijų serveris	Kestrel

7 lentelė. LITAR portalo realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Serverio dalis	
Operacinė sistema	RHEL 9
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 16.8
Programavimo platforma	Vaadin 24.4, SpringBoot 2.3, CXF 4.0, Java 21
Aplikacijų serveris	Apache Tomcat
HTTP serveris	NGINX 1.12.2

8 lentelė. MAPS realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Serverio dalis	
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	Java 1.4.2
Aplikacijų serveris	JBoss 3.2.6

9 lentelė. iMAPS realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Operacinė sistema	Oracle Linux Server 8.4
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 12.5
Programavimo platforma	Java 11
Aplikacijų serveris	HAProxy, Maven 3.6.3, Spring Boot, Tomcat, Hibernate

10 lentelė. iMAPS2 realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Operacinė sistema	Red hat enterprise linux 9
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 16.4
Programavimo platforma	Java 21, MyBatis 3.5, CFX 3.4
Aplikacijų serveris	Tomcat 9, ,

11 lentelė. SMS realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Serverio dalis	
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	Java 1.6, Struts, Tapestry
Aplikacijų serveris	JBoss 3.2.6

12 lentelė. TKS realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Operacinė sistema	RHEL 9
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 16.8
Programavimo platforma	Java 11
Aplikacijų serveris	Maven 3.6.3, Spring Boot, Tomcat, Hibernate

13 lentelė. „LITAR ataskaitos“ realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Serverio dalis	
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	Java 1.5, Echo2, Birt 2.3.0
Ataskaitų generavimo įrankis	Birt ReportEngine-2.3.0
Aplikacijų serveris	JBoss 4.2.0 GA

14 lentelė. „RETRIS“ realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Interneto naršyklė	MS Edge, Mozilla Firefox 52 arba aukštesnė versija, Google Chrome 55 arba aukštesnė versija
Serverio dalis	
Operacinė sistema	Red Hat Enterprise Linux release 9
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 16.4
Programavimo platforma	Java 11, SpringBoot 3.17, Wicket 9.12, Hibernate 5.6,
Aplikacijų serveris	Tomcat,
HTTP serveris	NGINX 1.12.2

15 lentelė. TSS realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Kliento dalis	
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų kėlimas į sistemą	WinSCP
Serverio dalis	
Operacinė sistema	Linux CentOS 7
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6.7
Programavimo platforma	Java 1.6, Maven 2 (arba aukštesnė)
Aplikacijų serveris	JBoss AS 7.1.1

16 lentelė. LT-SURV realizavimo priemonės

Techninės aplinkos komponentė	Pavadinimas, versija
Operacinė sistema	Oracle Linux Server 8.4
Duomenų bazių valdymo sistema	PostgreSQL 9.6
Programavimo platforma	Java 11
Aplikacijų serveris	Spring Boot, Tomcat, Hibernate, Apache Camel

2. PASLAUGŲ TEIKIMO SUTARTIES UŽDAVINIAI

2.1. Bendrasis uždavinys

Pagrindiniai numatomos sudaryti paslaugų teikimo sutarties (toliau – Sutartis) tarp Paslaugų teikėjo ir Perkančiosios organizacijos uždaviniai:

- įgyvendinti ES teisės aktų reikalavimus, keliamus ES valstybių narių muitinių administracijoms deklaracijų apdorojimo srityje, atnaujinant TARES sudarančius Integruotos MIS posistemius, naudojamus IMDAS, įskaitant sąsajas su kitomis muitinės ir išorinėmis sistemomis;
- užtikrinti stabilų, nenutrūkstamą ir efektyvų TARES darbą, įskaitant sąsajas su kitomis muitinės ir išorinėmis sistemomis, veikimą, atliekamų funkcijų atitikimą Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktams bei veiklos poreikiams ir pagalbos teikimą TARES bei jos realizavimo priemonių naudojimo ir priežiūros klausimais.

Vykdydamas Sutartį Paslaugų teikėjas turi atsižvelgti į šiuos ES muitų teisės aktus (toliau – ES muitų teisės aktai):

- 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas;
- 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos (toliau - SMK DA);
- 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės (toliau – SMK I A);
- 2025 m. kovo 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2025/512 dėl elektroninių sistemų, skirtų informacijos mainams vykdyti ir tai informacijai saugoti vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 952/2013, kūrimo, priežiūros ir naudojimo techninių priemonių;
- 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 70/2008/EB dėl nepopierinės muitinės ir verslo aplinkos;
- 2023 m. gruodžio 15 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2023/2879, kuriuo nustatoma darbo programa, susijusi su Sąjungos muitinės kodekse numatytų elektroninių sistemų kūrimu ir diegimu su visais jos pakeitimais (toliau – Darbo programa).

2.2. Konkretūs uždaviniai

2.2.1. Paslaugų teikėjas Pirkimo dokumentuose bei Sutartyje numatytais sąlygomis ir tvarka turės suteikti TARES atnaujinimo ir TARES atnaujinimo pakeitimų paslaugas, kurių pradžia – Sutarties įsigaliojimo data, o pabaiga – ne vėlesnė nei 2028 metų gruodžio 31 d.;

2.2.1.1. Vykdydamas Sutartį Tiekėjas turės atnaujinti TARES sudarančias sistemas (LITAR, LITAR Portalas, MAPS (iMAPS), TKS, LT-SURV, RETRIS) pagal naujus ES teisės aktų reikalavimus (*Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/249, kuriuo dėl bendrųjų duomenų reikalavimų, taikomų tam tikros informacijos mainams ir saugojimui pagal muitų teisės aktus, iš dalies keičiamas Deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446 bei Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2024/250, kuriuo dėl duomenų formatų ir kodų, susijusių su bendraisiais duomenų reikalavimais, taikomais tam tikros informacijos mainams ir saugojimui pagal muitų teisės aktus, iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447*) ir

perkančiosios organizacijos poreikius, laikantis nustatytų iMDAS naujinimo darbų atlikimo terminų, bet ne ilgiau kaip iki 2028 metų gruodžio 1 d.

2.2.3. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugos turės būti teikiamos laikotarpiu nuo Sutarties įsigaliojimo dienos, bet ne anksčiau kaip nuo 2026 m. d.

2.2.4. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 89 str. 1 d. 2 p. nuostatomis Sutartis jos galiojimo laikotarpiu gali būti keičiama neatliekant naujos pirkimo procedūros pagal Viešųjų pirkimų įstatymą, kai būtina iš to paties Paslaugų teikėjo pirkti papildomų TARES papildymų ir (arba) pataisymų paslaugų, kurios nebuvo įtrauktos į pirminį pirkimą, kai yra visos šios sąlygos kartu:

a) Paslaugų teikėjo pakeitimas negalimas dėl ekonominių ar techninių priežasčių, tokių kaip pagal pirminį pirkimą įsigytų paslaugų pakeičiamumo ir sąveikumo reikalavimų užtikrinimas, ir dėl to, kad perkančiajai organizacijai sukeltų didelių nepatogumų ar nemažą išlaidų dubliavimą;

b) atskiro pakeitimo vertė neviršija 50 procentų pradinės TARES papildymų ir (arba) pataisymų vertės. Tokiais pakeitimais negali būti siekiama išvengti Viešųjų pirkimų įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo.

3. PASLAUGŲ APIMTIS

3.1. Sutarties įgyvendinimo metu Paslaugų teikėjas turės teikti TARES atnaujinimo paslaugas:

3.1.1. atnaujinti veikiančias ir sukurti naujas tarifinio reguliavimo srities sistemų grupei (TARES) priklausančių sistemų (LITAR, LITAR Portalas, MAPS (iMAPS), TKS, LT-SURV, RETRIS) funkcijas, kad būtų įgyvendinti ES teisės aktuose ir DG TAXUD parengtuose dokumentuose pateikti reikalavimai;

3.1.2. atnaujinti (arba sukurti naują) LITAR funkcionalumą, skirtą nacionalinių duomenų integravimui į LITAR;

3.1.3. patvirtinus Lietuvos muitinės naudojamų sistemų naudotojo sąsajos standartą, atnaujinti atitinkamas TARES sistemas.

3.2. Papildomi 3.1. papunktyje nenurodyti TARES atnaujinimo poreikiai – atnaujinimo pakeitimai (*evolutive changes*)

Atnaujinimo pakeitimams priskirtini esamų TARES sistemų (posistemų) pakeitimai tokiais atvejais, kai, pavyzdžiui: pakeistas informacinės sistemos duomenų modelis ar informacinėje sistemoje įgyvendinamas muitinės veiklos procesas daro įtaką TARES sistemų (posistemų) funkcionalumui; TARES sistemų (posistemų), skirtų naujoms funkcijoms įgyvendinti, sukūrimas ar esamų sistemų (posistemų) esminis atnaujinimas.

3.2.1. Sutarties vykdymo laikotarpiu atsiradus poreikiui atlikti esminius esamų TARES sistemų (posistemų) pakeitimus, t. y., sukurti naują esamos TARES sistemos funkcinį pakeitimą arba sukurti naują funkcionalumą, skirtą naujoms kurios nors TARES sistemos funkcijoms įgyvendinti, pagal Perkančiosios organizacijos pateiktus atskirus rašytinius prašymus Tiektėjas turės suteikti TARES atnaujinimo pakeitimų paslaugas. Atnaujinimo pakeitimų paslaugoms priskirtinos veiklos yra susijusios su TARES tobulinimui priskirtinų, bet Sutartyje nenumatytų Perkančiosios organizacijos poreikių realizavimu, atsiradus naujiems arba pasikeitus teisės aktams, ženkliai pasikeitus TARES įgyvendintiems veiklos procesams arba atnaujinus integruojamas informacines sistemas.

3.2.2. Perkančioji organizacija turi teisę atsisakyti 3.2.1 p. numatytų TARES atnaujinimo paslaugų dalies, jeigu išnyksta poreikis įsigyti minėtas paslaugas arba bus sumažintas finansavimas minėtų paslaugų įsigijimui. Šiuo atveju bus mažinama bendra Sutarties kaina.

3.3. Sutarties įgyvendinimo metu Paslaugų teikėjas turės teikti šias TARES priežiūros ir palaikymo paslaugas:

3.3.1. Vadovaujantis šios specifikacijos 4.4.7 p. pateiktais reikalavimais kartu su Perkančiosios organizacijos specialistais užtikrinti nenutrūkstamą, stabilų ir efektyvų TARES darbą, šalinti sutrikimus, įskaitant sutrikimus atsiradusius dėl klaidų programinėje įrangoje, dėl sutrikimų atsiradusius praradimus ir netikslumus duomenyse (pvz., techniškai sugadinti įrašai duomenų bazėje dėl klaidingo programinės įrangos veikimo nekorektiškai suformuotas įrašo (-ų) turinys ir pan.), kurių pašalinimui nepakanka Perkančiosios organizacijos specialistų kvalifikacijos.

3.3.2. Vadovaujantis šios specifikacijos 4.4.8 p. pateiktais reikalavimais:

- 3.3.2.1. atlikti TARES papildymus ir (arba) pataisymus:
 - 3.3.2.1.1. atsiradus naujiems arba pasikeitus TARES įgyvendintiems teisės aktams;
 - 3.3.2.1.2. atsiradus naujiems su TARES susijusiems EK parengtiems dokumentams arba EK reikalavimams, kurių įgyvendinimas privalomas valstybėms narėms;
 - 3.3.2.1.3. šalinant TARES atliekamų funkcijų neatitikimą funkciniais bei techniniais reikalavimams;
 - 3.3.2.1.4. sprendžiant TARES projektavimo ir kūrimo metu nenumatytas problemas, įskaitant ir neracionaliai įgyvendintus sprendimus;
 - 3.3.2.1.5. užtikrinant TARES funkcijų atlikimo priimtinumą naudotojui: tiek galutiniam naudotojui, tiek TARES priežiūros specialistams;
 - 3.3.2.1.6. realizuojant TARES naudojimo ir priežiūros metu atsiradusius papildomus maitinės veiklos ir priežiūros specialistų poreikius;
 - 3.3.2.1.7. atnaujinus su TARES susijusias informacines sistemas, jeigu šie atnaujinimai daro įtaką pakeitimų atsiradimui TARES ir (arba) jos aplinkoje;
 - 3.3.2.1.8. pritaikant TARES diegiamoms naujoms naudojamų realizavimo priemonių, operacinių ir duomenų bazių valdymo sistemų versijoms;
 - 3.3.2.1.9. šalinant TARES sutrikimus, kilusius dėl TARES veikimą užtikrinančios infrastruktūros ir (arba) kitų naudojamų informacinių technologijų sutrikimo;
 - 3.3.2.1.10. esant poreikiui atlikti pakeitimus sistemoje kitais atvejais;
- 3.3.2.2. atlikti analizę su TARES susijusių teisės aktų, EK ir kitų veiklos reikalavimų ir su jais susijusių dokumentų ir (arba) veiklos procesų galinčių iššaukti TARES pakeitimus bei teikti išvadas ir rekomendacijas pakeitimų įgyvendinimui TARES.
- 3.3.3. Teikti pagalbą (konsultacijas ir praktinę pagalbą) Perkančiosios organizacijos specialistams, vadovaujantis šios specifikacijos 4.4.9 p. reikalavimais:
 - 3.3.3.1. TARES sisteminės priežiūros, duomenų bazių, atnaujinimų kėlimo į testavimo ir gamybinės aplinkas, naudotojų administravimo ir kitais su TARES realizavimu ir jos aplinka susijusiais klausimais;
 - 3.3.3.2. TARES įdiegtų funkcinių sprendimų klausimais.
- 3.3.4. Atlikti Perkančiosios organizacijos iškeltų problemų dėl TARES veikimo sutrikimų arba neefektyvaus veikimo analizę bei teikti išvadas ir rekomendacijas TARES klausimais pagal Perkančiosios organizacijos prašymus.
- 3.3.5. Atlikti TARES darbo stebėseną (*monitoring*) iškilus veikimo problemoms, ištaisius klaidas, įdiegus naujas TARES naudojamos programinės įrangos versijas bei atlikus kitus TARES nenutrūkstamam ir efektyviam veikimui turinčius įtakos pakeitimus ir spręsti stebėsenos metu pastebėtas problemas.
- 3.3.6. Atlikti sistemos administravimu susijusias paslaugas (sistemos atnaujinimų įdiegimo, TARES veikimui užtikrinti būtinų nustatymų (foninių darbų, klasifikatorių ir pan. tvarkymą)) pagal Perkančiosios organizacijos specialistų prašymus.

4. REIKALAVIMAI SUTARTIES VYKDYMO VEIKLOMS

4.1. Reikalavimai TARES atnaujinimo veikloms ir atnaujinimo pakeitimams:

- 4.1.1. Tiekėjas per 1 mėnesį nuo sutarties įsigaliojimo dienos turi parengti ir pateikti derinti Projekto kokybės planą (toliau – PKP), aprašantį šios techninės specifikacijos 3.1 p. išvardytų darbų vykdymo procedūras ir metodus, įskaitant perkančiosios organizacijos ir Tiekėjo bendravimo sutarties vykdymo metu nuostatas, tarpinius bei galutinius teikinius (rezultatus), už konkrečius darbus atsakingus asmenis, Tiekėjo teiktinus dokumentus. Visos šios techninės specifikacijos 3.1 p. nurodytos paslaugos turi būti teikiamos vadovaujantis minėtu PKP. Paslaugų teikėjas per 1 mėnesį nuo sutarties įsigaliojimo dienos turi parengti ir pateikti derinti už Sutarties įgyvendinimą atsakingai Perkančiosios organizacijos darbo grupei Sutarties įgyvendinimo darbų planą.
- 4.1.2. TARES atnaujinimo paslaugų teikimo laikotarpiu Paslaugų teikėjas turi pateikti ketvirčio ir galutinę ataskaitas, kurioms reikalavimai pateikti šios techninės specifikacijos 5 skyriuje.
- 4.1.3. Tiekėjas, gavęs prašymą atlikti TARES komponentės atnaujinimo pakeitimą, turi pateikti jo įvertinimą, vadovaudamasis Sutartyje numatytais elementarių funkcijų įkainiais ir jų sudėtingumo koeficientais, t. y. pateikti TARES komponentės atnaujinimo pakeitimui reikalingų sukurti elementarių

funkcijų (žr. 4.1.4 p.) aprašą su trumpu kiekvienos funkcijos aprašymu, prie kiekvienos funkcijos nurodydamas jos sudėtingumo koeficientą (žr. 4.1.5 p.), ir nurodydamas bendrą atnaujinimo pakeitimo vertę, kuri yra lygi elementarių funkcijų įkainių, padaugintų iš jų sudėtingumo koeficientų, sumai.

16 lentelė

Atnaujinimo pakeitimas	Mato vnt.	Įkainis be PVM, Eur	PVM tarifas proc.	PVM suma, Eur	Įkainis su PVM, Eur	Bendra suma be PVM, Eur	Bendra suma su PVM, Eur
1. TARES atnaujinimo pakeitimas, susidedantis iš šių elementariųjų funkcijų:							
1.1. Žemo sudėtingumo elementarioji funkcija							
1.2. Vidutinio sudėtingumo elementarioji funkcija							
1.3. Aukšto sudėtingumo elementarioji funkcija							
Iš viso:							

4.1.4. **Elementari funkcija** – tai programinės įrangos, sisteminės įrangos ar duomenų bazės elementas, atliekantis tam tikrą funkciją:

4.1.4.1. duomenų struktūros vienetas (duomenų bazės lentelė, duomenų bazės indeksas, duomenų bazės trigeris ir pan.);

4.1.4.2. naudotojo sąsajos vienetas (ekraninė forma duomenų pateikimui, įvedimui, redagavimui, paieškai ir įvedimo kontrolei) elementas;

4.1.4.3. duomenų apdorojimo vienetas (programinės įrangos elementas, vykdomas vieną ar kelis elementarius programinius procesus, atliekančius veiksmus su duomenimis/objektais ir pan.);

4.1.4.4. sisteminės įrangos vienetas (TARES naudojamos operacinės sistemos priemonių elementas, atliekantis konfigūravimo, migravimo ar pan. veiksmus).

4.1.5. Elementarios funkcijos sudėtingumas vertinamas 3 lygiais: žemas, vidutinis ir aukštas, skirtingoms elementarių funkcijų rūšims gali būti taikomi skirtingi sudėtingumo lygių koeficientai.

4.1.6. Tiekėjas, pateikdamas pasiūlymą atvirajam konkursui, turi nurodyti elementarių funkcijų įkainius ir jų sudėtingumo koeficientus, žemam sudėtingumo lygiui taikydamas koeficientą, lygų vienetui.

4.1.7. TARES atnaujinimo pakeitimų paslaugoms įsigyti perkančioji organizacija numato ne didesnę sumą nei 150 tūkst. eurų, įskaitant PVM.

4.1.8. Visos paslaugos, susijusios su į gamybinę aplinką įdiegtais TARES atnaujinimo ir TARES atnaujinimo pakeitimų rezultatų sutrikimais (klaidomis), pagalba (konsultacijomis), šių rezultatų stebėseną ir jos metu pastebėtų problemų sprendimu, turi būti teikiamos nemokamai TARES priežiūros atitinkamų paslaugų teikimo apimtyje ir 4.2 punkte nustatyta tvarka.

4.1.9. Papildymai (pataisymai), susiję su įdiegtų TARES atnaujinimo bei TARES atnaujinimo pakeitimų rezultatų atliekamų funkcijų neatitikimu funkciniais bei techniniais reikalavimams, turi būti atliekami nemokamai 4.2 punkte nustatyta tvarka.

4.1.10. 4.1.3 ir 4.1.4 papunkčiuose nurodytos paslaugos teikiamos nuo atnaujinimo ir atnaujinimo pakeitimų paslaugų priėmimo – perdavimo akto/-ų pasirašymo dienos.

4.2. Reikalavimai TARES architektūrai, saugai, techninei aplinkai, auditavimui, greitaveikai, licencijavimui, naudotojo grafinei sąsajai ir integravimui, (nefunkciniai reikalavimai):

4.2.1. Paslaugų tiekėjas, siūlydamas TARES atnaujinimo būdus, turi atsižvelgti į jų suderinamumą su jau įdiegtais LR muitinės sprendimais bei jų atitikimą Integruotos MIS funkcinės ir techninės architektūros reikalavimams, siekiant išsaugoti įdėtas investicijas (*investment saving*).

4.2.2. TARES neturi būti pažeistas architektūros sprendimas, atitinkantis į paslaugas orientuotos architektūros SOA principus, išlaikant kuo didesnę ją sudarančių komponentų tarpusavio nepriklausomybę.

4.2.3. Atnaujinamo TARES architektūra turi būti suderinama su Perkančiąja organizacija ir parengta taip, kad būtų naudojama Perkančiąjai organizacijai VSSA suteiktoje centralizuotoje infrastruktūroje, naudojant VSSA teikiamas paslaugas, nurodytas VSSA teikiamų paslaugų kataloge [IT paslaugų katalogas - VSSA portalas - VSSA PORTALAS](#).

4.2.4. TARES architektūra turi būti atnaujinta ir parengta taip, kad atliekant kiekvieną TARES atnaujinimo darbų paketą ir/arba pakeitimą, ir/arba garantinės priežiūros metu atliktą papildymą/ pataisymą, jis būtų lengvai diegiamas į Perkančiąjai organizacijai suteiktą centralizuotą infrastruktūrą, kuri turi atitikti VSSA pateiktus centralizuotos infrastruktūros reikalavimus ir suderinamos su logine debesijos paslaugų teikimo IT infrastruktūros architektūra. Operacinių sistemų, duomenų bazių valdymo sistemos, aplikacijų serverio ir kitų naudojamų techninių priemonių versijos turi būti suderintos su Perkančiąja organizacija.

4.2.5. Visi TARES komponentai ir jų funkcijos turi veikti vienoje techninės infrastruktūros aplinkoje (tame pačiame duomenų centre, užtikrinančiame aukšto patikimumo reikalavimus).

4.2.6. TARES architektūra turi būti atnaujinta užtikrinant plečiamumo principą.

4.2.7. Sistemos architektūra turi užtikrinti, kad vieno TARES naudotojo veiksmai neblokėtų kito naudotojo veiksmų ir nedarytų įtakos bet kurių iš TARES komponentų greitimeikiai.

4.2.8. TARES architektūra turi palaikyti sistemos pajėgumų plėtros galimybes, prijungiant papildomą virtualią infrastruktūrą arba techninę įrangą, arba diegiant balansavimo priemones ir didinant mazgų (*node*) skaičių; esant pajėgumų plėtros poreikiui turi būti pateikta specifikacija sistemos talpai, skaičiavimo greičiui ir techninės bazės plėtrai:

4.2.8.1. architektūra turi leisti vykdyti plėtrą atskiruose lygmenyse;

4.2.8.2. turi būti sudarytos TARES plėtros galimybės, neatliekant papildomų projektavimo ar programinės įrangos išieities tekstų keitimo darbų papildyti sistemą naujais ištekliais.

4.2.9. Visų techninių priemonių (tokių kaip operacinės sistemos, duomenų bazių valdymo sistemos, aplikacijų serveriai, bibliotekos ir kitos naudojamos techninės priemonės), skirtų TARES funkcionalumui sukurti ir tinkamam veikimui užtikrinti, versijos turi būti suderintos su Perkančiosios organizacijos atstovais ir tenkinti kibernetinio saugumo reikalavimus.

4.2.10. TARES programinė įranga neturi būti ribojantis veiksnys, didinant TARES našumą. TARES funkcionalumo pakeitimas vienoje ar keliuose funkcinėse srityse neturi būti visos informacinės sistemos arba jos komponentų perkūrimo priežastimi.

4.2.11. TARES turi būti lengvai konfigūruojama, išplečiama ir integruojama su LR muitinės informacine infrastruktūra bei taikomosiomis programomis, naudojant ESB.

4.2.12. TARES turėtų būti grindžiama naujausiais standartais, naudotinos objektinio programavimo kalba Java ir žiniatinklio/tinklinių paslaugų (*webservices*) technologijos.

4.2.13. TARES turi būti pasiekama, naudojant interneto naršyklę ir nediegiant jokių papildinių (*add-in, plug-in*) ar papildomų programinių komponentų.

4.2.14. TARES turi palaikyti Unicode (*UTF – 8*) standartą.

4.2.15. Sistema turi naudoti kintamuosius, kurie yra konfigūruojami tik sistemos konfigūracijos failuose. Adresų tipo kintamieji turi palaikyti FQDN/DNS įrašų tipą (IP adresai neturi būti naudojami).

4.2.16. TARES turi būti apsaugota nuo saugumo pažeidimų, kurie įvardijami OWASP TOP 10 (<https://www.owasp.org>) periodiškai skelbiamame aktualiame dokumente ir ankstesnėse šio dokumento versijose nurodytų pažeidžiamumų.

4.2.17. TARES saugumas turi būti užtikrinamas programos lygmeniu, duomenų bazės lygmeniu, tinklo lygmeniu, aparatiniu lygmeniu.

4.2.18. TARES turi naudoti projekto vykdymo metu palaikomą saugaus duomenų apsikeitimo protokolo TLS versiją, ne žemesnę, nei TLS 1.20.

4.2.19. Paslaugų teikėjas turi įdiegti Perkančiosios organizacijos pateikiamus SSL sertifikatus, kuriuos interneto naršyklės laiko patikimais (*Trusted*).

4.2.20. Naudotojų slaptažodžiai ir vardai turi būti saugomi su tinkamu prieigos kontrolės užtikrinimu ir slaptažodžių šifravimu.

4.2.21. Sistemoje turi būti užtikrinamas duomenų konfidencialumas, t. y. turi leisti asmenims matyti tik tuos duomenis, kuriuos jie gali matyti. Konfidencialumas yra siejamas su komunikavimo privatumu, svarbių duomenų saugiu saugojimu, naudotojų registracija bei ribotu duomenų matomumu.

4.2.22. TARES turi veikti VSSA teikiamoje infrastruktūroje su galimybe perkelti ją į kitą duomenų centrą, neatliekant TARES komponentų esminių perkūrimo darbų. Turi būti pateiktos visos TARES veikti ir diegti reikalingos sudedamosios dalys.

4.2.23. Perkančioji organizacija pagal paslaugų teikėjo parengtas aplinkų specifikacijas ir nustatytą IT paslaugų kataloge nurodytų paslaugų poreikį parengs ir sukonfigūruos diegimui šias TARES aplinkas:

4.2.23.1. testavimo aplinką;

4.2.23.2. gamybinę aplinką.

4.2.24. Testavimo aplinkos architektūros principai turi atitikti numatomos gamybinės aplinkos architektūrą.

4.2.25. Teikėjas turi pasiūlyti ir suderinti su Perkančiąja organizacija rezervinių kopijų darymo procesus, duomenų archyavavimo priemones ir taisykles, kurios užtikrintų apsaugą nuo duomenų praradimo.

4.2.26. Duomenų rezervinio kopijavimo procesų vykdymo metu negali nukentėti bendra sistemos greitaveika.

4.2.27. Auditavimo informacijai saugoti turės būti naudojama programinė įranga, suderinta su Perkančiąja organizacija arba jos suteikta programinė įranga. Turi būti fiksuojami TARES naudotojų atliekami veiksmai. Naudotojų veiksmų įrašų (auditavimo įrašų) istorijoje turi būti saugoma informacija apie:

4.2.27.1. prisijungimus prie sistemos;

4.2.27.2. atsijungimus nuo sistemos;

4.2.27.3. nesėkmingus bandymus prisijungti arba registruotis informacinėje sistemoje;

4.2.27.4. kitus saugai svarbius įvykius, nustatytus detalios analizės ir projektavimo etapų metu.

4.2.28. Turi būti galimybė kaupti veiksmų / audito istoriją apie visus veiksmus, kuriuos atliko administratoriaus teisėmis prisijungęs naudotojas.

4.2.29. Siekiant išvengti perteklinės auditavimo informacijos kaupimo, tikslūs audito įrašų darymo momentai turi būti suderinti su Perkančiąja organizacija TARES atnaujinimo analizės ir projektavimo etapų metu.

4.2.30. Duomenų mainai realizuojami žiniatinklio paslaugų pagalba asinchroniniu būdu, užklauso/atsakymo principu (*request/response*) taip, kaip tai aprašyta šio dokumento 1.3.2. punkte.

4.2.31. Duomenų mainai tarp TARES ir muitinės IS turi būti įgyvendinti atsižvelgiant į perkančiojoje organizacijoje taikomą architektūrą bei vadovaujantis SOA principais, taikant SOAP ir naudojant XML formato pranešimus. Suderinus su Perkančiąja organizacija, duomenų mainams įgyvendinti gali būti taikomas ir (arba) REST protokolas, ir (arba) JSON formato pranešimai. Įgyvendinama sąsaja turi būti specifiukuota aiškiai ir detaliam aprašant duomenų mainams naudojamų pranešimų struktūras, operacijas, o taikant kodavimą aprašyti naudojamus kodavimo technologijas ir algoritmus, bei instrukcijas tokių duomenų dekodavimui audito ar stebėsenos tikslams.

4.2.32. Jeigu TARES paslaugoms teikti reikia sąsajų su Integruotos MIS posistemiais ar išorinėmis IS, kurių nėra Sutarties įgyvendinimo metu, turi būti parengtos tų sąsajų specifikacijos, atlikti kūrimo (komunikavimui tarp TARES ir ESB) ir testavimo darbai, naudojant Paslaugų teikėjo parengtus imitatorius. Rengiant IS integracijos sprendimą, turi būti parengta integracijos specifikacija, kurioje aprašoma sąveikaujančių IS duomenų mainų schema, duomenų mainų procesas, duomenų modelis, duomenų mainams naudojamų pranešimų schemos. Taip pat Paslaugų teikėjas turės parengti specifikaciją, kurioje detalizuojami ESB procesai, komunikavimo mechanizmai, pranešimų transformacijos, jei šalys naudoja skirtingas pranešimų schemas, ir kitos techninės detalės, reikalingos naujai kuriamos sąsajos teisingam veikimui.

4.2.33. TARES sistemoje kuriant sąsajas su kitomis muitinės ar išorinėmis informacinėmis sistemomis pirmiausiai turi būti panaudojamos anksčiau įgyvendintos sąsajos ir (arba) žiniatinklio paslaugos, metodai.

4.2.34. Sukurta galimybė periodiškai ar rankiniu būdu inicijuoti sinchronizacijos procesą.

4.2.35. Autorizuojant vidinius naudotojus ir jungiantis prie TARES turi būti numatyta galimybė naudotis Perkančiosios organizacijos naudojamu ActiveDirectory arba LDAP sprendimu.

4.2.36. Sistemoje jau turi būti paruošta integracija ir diegimo metu suintegruoti prisijungimai, naudojant ActiveDirectory duomenis vieningam prisijungimui prie sistemų.

4.2.37. Turi būti pateikta visa programinė įranga, jos veikimui reikalingos licencijos, neribojančios TARES funkcinių objektų skaičiaus, naudotojų skaičiaus, vienu metu besinaudojančių naudotojų skaičiaus, tinklo pralaidumo, dokumentų dydžio, formato, bendrojo saugomos informacijos kiekio, sąsajų kvietimų skaičiaus ir kitų efektyviam TARES darbui reikalingų parametrų.

4.2.38. Paslaugų teikėjas neturi pateikti ir į pasiūlymo kainą įskaičiuoti tų licencijų, kurios yra užsakomos iš VSSA pateikiamo IT paslaugų katalogo.

4.2.39. Pateikiamas licencijų kiekis turi leisti sukonfigūruoti sistemą taip, kad būtų tenkinami jai keliami greitaveikos reikalavimai.

4.2.40. TARES plėtimui, pridedant naujų techninių resursų, neturi būti reikalaujama įsigyti papildomų TARES veikimui reikalingų technologinių licencijų (pvz., papildomų duomenų bazių valdymo sistemos licencijų). Programinė įranga taip pat neturi būti ribojantis veiksnys didinant TARES našumą.

4.2.41. Jeigu paslaugų teikėjas pateikia veikiančioje TARES versijoje nenaudojamą licencinę programinę įrangą (*CommercialOff-The-ShelfSoftware*), ji turi būti pateikiama kartu su visomis reikiamomis licencijomis.

4.2.42. Jei TARES atnaujinimui ir veikimui užtikrinti yra reikalingos standartinės (komercinės) programinės įrangos licencijos, jas Paslaugų teikėjas turi pateikti kartu su TARES visam TARES kūrimo paslaugų laikotarpiui (įskaitant ir garantinės priežiūros laikotarpį).

4.2.43. TARES naudotojo sąsajai keliami reikalavimai:

4.2.43.1. TARES naudotojo sąsaja turi būti prieinama naudojant interneto naršyklę. Atnaujintos TARES funkcijos turi tinkamai veikti šių, plačiausiai naudojamų, naršyklių naujausiose versijose: *Edge, Google Chrome, Firefox, Safari*;

4.2.43.2. TARES naudotojo sąsaja turi būti parengta laikantis bendrinės lietuvių kalbos taisyklių.

4.2.43.3. TARES turi būti tinkamai atvaizduojama įvairių rezoliucijų ekranuose;

4.2.43.4. TARES naudotojo sąsajoje esantys duomenų įvedimo laukai turi turėti duomenų patikros (*validation*) taisykles ir tikrinti įvedamų duomenų logikos korektiškumą. Laukai ir laukų patikros taisyklės turi būti suderinti su Perkančiąja organizacija detalios analizės ir projektavimo etapų metu.

4.2.44. Sąrašams taikomi reikalavimai:

4.2.44.1. Jeigu parametras turi baigtinį reikšmių skaičių, t. y., parametro reikšmės nekinta, jis turi būti pateikiamas klasifikatoriaus arba iškrentančio sąrašo (turi būti panaudojamas Dinaminio HTML arba analogiškas funkcionalumas) forma;

4.2.44.2. išplėstinės paieškos rezultatai turi būti pateikiami sąrašo forma, turinčia puslapių numeravimo galimybę;

4.2.44.3. sąrašė pateikiamos galimybės rūšiuoti sąrašą pagal visus sąrašo objektų atributus didėjimo arba mažėjimo tvarka;

4.2.44.4. Jei TARES naudotojas yra užpildęs naršyklėje pateiktos formos duomenis, tuomet jų neišsaugojus ir inicijavus kitus veiksmus, turi būti pateikiamas sisteminis pranešimas, perspėjantis apie galimą duomenų praradimą ir reikalaujantis tarpinio patvirtinimo dėl inicijuoto veiksmo tęsimo.

4.2.45. Klaidų pranešimai naudotojo sąsajoje turi būti pateikiami taip, kad naudotojui būtų aišku, koks veiksmas buvo atliktas ir kokius veiksmus jam toliau reikia daryti, kad galėtų tęsti darbą.

4.2.46. Visi vienodo tipo pranešimai turi būti pateikiami vienodu stiliumi (toje pačioje langų/formos vietoje, išskirti tuo pačiu grafiniu stiliumi ir spalvomis).

4.2.47. TARES turi būti indikuojami ilgiau trunkantys procesai (funkcijos), kad naudotojui būtų aišku, jog TARES veikia, ir nėra būtinybės iškviesti tų pačių funkcijų keletą kartų.

4.3. Reikalavimai TARES atnaujinimo garantinės priežiūros paslaugoms:

4.3.1. Įgyvendinus šios techninės specifikacijos 3.1 p. nurodytas veiklas, TARES turės būti suteikta nemokama 12 mėn. trukmės garantinė priežiūra.

4.3.2. Visos paslaugos, susijusios su TARES atnaujinimo rezultatų sutrikimais (klaidomis), pagalba (konsultacijomis), šių rezultatų stebėseną ir jos metu pastebėtų problemų sprendimu, turi būti teikiamos nemokamai TARES priežiūros ir palaikymo atitinkamų paslaugų teikimo apimtyje ir 4.4 papunktyje nustatyta tvarka.

4.3.3. Papildymai (pataisymai), susiję su TARES atnaujinimo rezultatų atliekamų funkcijų neatitikimu funkciniais bei techniniais reikalavimams, turi būti atliekami nemokamai 4.4 papunktyje nustatyta tvarka, taikoma abonentinio mokesčio apimtyje teikiamoms MDAS paslaugų prašymų paslaugoms.

4.3.4. Paslaugos, nurodytos 4.3.2 ir 4.3.3 papunkčiuose, teikiamos nuo TARES atnaujinimo paslaugų priėmimo – perdavimo akto/-ų pasirašymo dienos.

4.4. Reikalavimai TARES priežiūros ir palaikymo paslaugoms

4.4.1. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugos teikiamos taikant du apmokėjimo tipus:

4.4.1.1. fiksuotą mėnesinį mokestį (toliau – abonentinis mokestis), apmokant už suteiktas paslaugas, nurodytas 3.3.1, 3.3.3 – 3.3.6 papunkčiuose, įskaitant sutarties valdymą, (bendra abonentinio mokesčio suma negali sudaryti daugiau nei 70 proc. Sutartyje numatytos bendros TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų sumos);

4.4.1.2. apmokėjimą pagal Sutartyje nustatytus ekspertinių darbo valandų įkainius (toliau – įkainiai), apmokant už suteiktas paslaugas, nurodytas 3.3.2 papunktyje.

4.4.2. Paslaugai suteikti reikalingų kaštų įvertinimas (toliau – kaštų įvertinimas) atliekamas Paslaugų teikėjui parengus ir pateikus Perkančiajai organizacijai detalią išvadą, kurioje nurodoma: darbų apimtis ją detalizuojant pagal skirtingą darbų (veiklų) pobūdį ir etapus, paslaugai suteikti reikalingų ekspertinių darbo valandų kiekis ir jų kaina pagal Sutartyje nustatytus įkainius, juos paskirstant pagal įvardytą darbų ir jų atlikimo etapų detalizavimą. Paslaugų teikėjo pateiktas kaštų įvertinimas derinamas su Perkančiąja organizacija ir, jei reikia, tikslinamas.

4.4.3. Į kaštų įvertinimą neturi būti įtraukiami Perkančiajai organizacijai pateikto rezultato įdiegimo į testavimo ir gamybinės aplinkas, priėmimo testavimo ir klaidų taisymo bei konsultacijų testavimo metu kaštai, taip pat paslaugos įgyvendinimui reikalingų susitikimų (Paslaugų teikėjo kelionės, apgyvendinimo ir pan.) kaštai.

4.4.4. Kaštų įvertinimas atliekamas prieš suteikiant paslaugą, išskyrus 3.3.2.1.9 papunktyje nurodytą atvejį. 3.3.2.1.9 papunktyje nurodytu atveju kaštų įvertinimas pateikiamas ir suderinamas su Perkančiąja organizacija atlikus darbus.

4.4.5. Perkančioji organizacija nemoka už Paslaugų teikėjo atliktą ir pateiktą kaštų įvertinimą ir pasilieka sau teisę neužsakyti įvertintos paslaugos, išskyrus 3.3.2.1.9 papunktyje nurodytą atvejį.

4.4.6. Perkančiosios organizacijos ir Paslaugų teikėjo suderintas kaštų įvertinimas yra fiksuotas ir nekeičiamas nei paslaugos įgyvendinimo metu, nei ją įgyvendinus.

4.4.7. Reikalavimai TARES sutrikimams šalinti

4.4.7.1. Sutrikimas – tai:

- visiškas arba dalinis TARES darbo sutrikimas, kai TARES nebeatlieka tų funkcijų, kurias atlikdavo iki sutrinkant darbui;

- klaida TARES komponentų ar jų realizavimo priemonėse, dėl kurios visai arba iš dalies neįmanoma atlikti tam tikrų funkcijų arba šios funkcijos pateikiami rezultatai yra klaidingi.

Reakcijos laikas ir sutrikimo pašalinimo laikas priklauso nuo sutrikimo tipo, kuris nustatomas pagal sutrikimo įtaką muitinės veiklai ir naudotojų skaičiaus, kuriems padarė įtaką sutrikimas bei atitinkamo sutrikimo pasikartojimo dažnį.

4.4.7.2. Sutrikimų tipai:

4.4.7.2.1. **kritiniai**, kai Perkančioji organizacija negali vykdyti jai LR įstatymų bei ES aktų deleguotų funkcijų:

- neveikia visa sistema ar jos komponentas, darantis kritinę įtaką TARES įgyvendintiems veiklos procesams, arba

- klaidingai veikia TARES komponentas, darantis kritinę įtaką joje įgyvendintiems veiklos procesams, ir nėra kitų problemos išsprendimo galimybių, arba

- neveikia arba klaidingai veikia TARES komponentas, sąveikaujantis su kitomis muitinės ir (arba) išorinėmis IS ir darantis kritinę įtaką posistemų ar sistemų veiklai, ir nėra kitų problemos išsprendimo galimybių.

4.4.7.2.2. svarbūs, kai:

- neveikia arba klaidingai veikia TARES komponentas, nedarantis kritinės įtakos veiklos procesams, ir nėra kitų problemos išsprendimo galimybių arba (ir);

- neveikia arba klaidingai veikia TARES komponentas, sąveikaujantis su kitomis muitinės ir (arba) išorinėmis IS ir neturintis kritinės įtakos posistemų ar sistemų veiklai, ir nėra kitų problemos išsprendimo būdų.

4.4.7.2.3. **vidutiniai**, kai naudotojai negali naudotis arba gali tik iš dalies naudotis tam tikromis TARES funkcijomis, bet yra laikini sutrikimo sprendimo būdai;

4.4.7.2.4. **maži** – nereikalaujantys skubaus sprendimo.

4.4.7.3. Kiekvienam sutrikimo tipui priskiriamas atitinkamas prioritetas. Kiekvienam prioritetui nustatomas reakcijos laikas ir laiko limitas, skirtas sutrikimui pašalinti, sąryšis tarp jų pateiktas 17 lentelėje.

4.4.7.4. Reakcijos ir sutrikimo pašalinimo laikai:

4.4.7.4.1. **Reakcijos laikas** – tai laikas nuo momento, kai Perkančioji organizacija Priežiūros reglamente nustatyta forma praneša Paslaugų teikėjui apie sutrikimą, iki laiko momento, kai Paslaugų teikėjas realiai pradeda sutrikimo šalinimo darbus, prieš tai patvirtinęs informacijos apie sutrikimą gavimą.

4.4.7.4.2. **Sutrikimo pašalinimo laikas** – tai laikas nuo momento, kai baigėsi Reakcijos laikas, iki momento, kai sutrikimas pašalintas (klaida ištaisyta), ir sutrikimo pašalinimo faktas fiksuojamas Priežiūros reglamente nustatyta tvarka.

4.4.7.5. Reakcijos laikas ir sutrikimo pašalinimo laikas priklauso nuo sutrikimo tipo, kuris nustatomas pagal sutrikimo įtaką muitinės veiklai ir naudotojų skaičiaus, kuriems padarė įtaką sutrikimas bei atitinkamo sutrikimo pasikartojimo dažnį.

4.4.7.6. 17 lentelėje pateikiama informacija apie reakcijos ir sutrikimų pašalinimo laikus pagal sutrikimų tipus ir juos atitinkančius prioritetus:

17 lentelė

Sutrikimo tipas	Prioritetas	Reakcijos laikas	Sutrikimo pašalinimo laikas
Kritinis	Kritinis	iki 1 val.	2 val.
Svarbus	Aukštas	iki 2 val.	1 darbo* diena
Vidutinis	Vidutinis	iki 1 darbo dienos	8 darbo* dienos
Mažas	Žemas	iki 2 darbo dienų	15 darbo* dienų

* - Perkančiosios organizacijos darbo valandos arba dienos

4.4.7.7. Sutrikimo tipą ir prioritetą nustato Perkančioji organizacija, Paslaugų teikėjo siūlymu ir Perkančiosios organizacijos sutikimu sutrikimo tipas ir prioritetas gali būti tikslinami.

4.4.7.8. Į sutrikimo sprendimo laiką neįskaičiuojamas laikas, kai sprendimo iniciatyva yra Perkančiosios organizacijos pusėje (Paslaugų teikėjo prašymu teikiami patikslinimai, tikrinami (testuojami) sprendimo rezultatai ir pan.), taip pat laikas nuo Paslaugų teikėjo pranešimo apie sutrikimo išsprendimą iki Perkančiosios organizacijos patvirtinimo apie sprendimo tinkamumą.

4.4.7.9. Jeigu sutrikimo neįmanoma pašalinti per nustatytą sutrikimo pašalinimo laiką, Paslaugų teikėjas privalo apie tai, Priežiūros reglamente nustatyta tvarka, informuoti Perkančiąją organizaciją, ir, pateikęs argumentuotą pagrindimą, suderinti naują sutrikimo šalinimo terminą. Paslaugų teikėjui paprašius ilgesnio sutrikimo sprendimo laiko, nei buvo nustatytas pradinis sutrikimo sprendimo laikas, Perkančioji organizacija pasilieka sau teisę su siūlomu ilgesniu sprendimo terminu nesutikti ir pratęsti terminą laiku, ne ilgesniu, nei pradinis sprendimo laikas.

4.4.7.10. Jeigu sutrikimo pašalinimui galima pritaikyti laikiną sprendimą, o problemą, sukėlusią sutrikimą, spręsti atskirai, Perkančiosios organizacijos sprendimu sutrikimas gali būti laikomas išspręstu, o problema sprendžiama registruojant Paslaugų teikėjui atitinkamą paslaugos prašymą, kuris įgyvendinamas šios specifikacijos 4.4.8 p. nustatyta tvarka.

4.4.7.11. Paslaugų teikėjo pagrįstas prašymas pratęsti sutrikimo šalinimo terminą gali būti teikiamas ne daugiau kaip 2 kartus. Pateiktas prašymas trečią kartą pratęsti terminą Perkančiosios organizacijos traktuojamas kaip termino nesilaikymas. Prašymas pratęsti terminą pateikiamas iki pasibaigiant nustatytam sutrikimo išsprendimo terminui. Nepateikus prašymo pratęsti sutrikimo sprendimo termino iki jo pabaigos, laikoma, kad sutrikimo sprendimas vėluoja.

4.4.7.12. Paslaugų teikėjui dėl savo kaltės nesilaikant nustatytų sutrikimų pašalinimo terminų arba naujai suderintų laikų, jam skiriama bauda, kuri apskaičiuojama procentais nuo mėnesiui tenkančios¹ Sutartyje numatytos didžiausios TARES priežiūrai ir palaikymui skirtos sumos²:

¹ Tai Sutartyje numatyta didžiausia galima suma TARES priežiūros ir palaikymo paslaugoms teikti, padalinta iš paslaugos teikimo mėnesių skaičius.

² Pasiekus terminų nesilaikymo atvejų ribą, už kurią skiriama bauda, terminų nesilaikymo atvejai skaičiuojami iš naujo, ši nuostata taip pat taikoma skaičiuojant pradelimo atvejus tam pačiam incidentui (sutrikimui).

- esant kritinio prioriteto sutrikimui – 10 %, kai fiksuojami 2 terminų nesilaikymo atvejai;
- esant aukšto prioriteto sutrikimui – 5 %, kai fiksuojami 2 terminų nesilaikymo atvejai;
- esant vidutinio prioriteto sutrikimui – 4 %, kai fiksuojami 3 terminų nesilaikymo atvejai;
- esant žemo prioriteto sutrikimui – 2 %, kai fiksuojami 3 terminų nesilaikymo atvejai.

4.4.7.13. Jeigu sutrikimo šalinimo terminas pratęsiamas dėl ne nuo Paslaugų teikėjo priklausančių aplinkybių (pvz., Perkančiosios organizacijos atliekamų veiklų, būtinų sutrikimui pašalinti), jam negalioja sąlygos, numatytos 4.4.7.11 – 4.4.7.12 p.

4.4.8. Reikalavimai TARES paslaugų prašymams

4.4.8.1. Paslaugos prašymas apima 3.3.2 p. nurodytus TARES papildymus (pataisymus), analizės atlikimą ir 3.3.3 – 3.3.6 p. nurodytas paslaugas.

4.4.8.2. 3.3.2 papunktyje nurodytos paslaugos įgyvendinamos taikant įkainių apmokėjimo tipą, 3.3.3 – 3.3.6 papunkčiuose nurodytų paslaugų apmokėjimui taikomas abonentinis mokestis.

4.4.8.3. TARES papildymas apima naujų TARES ir (arba) jos aplinkos, įskaitant sąsajas su kitomis informacinėmis sistemomis, elementų, atliekančių tam tikras funkcijas, sukūrimą.

4.4.8.4. TARES pataisymas apima TARES ir (arba) jos aplinkos, įskaitant ir sąsajas su kitomis informacinėmis sistemomis, elementų, atliekančių tam tikras funkcijas, pataisymą.

4.4.8.5. Paslaugos prašymai atliekami Perkančiajai organizacijai Priežiūros reglamente nustatyta tvarka pateikus Paslaugų teikėjui atitinkamą prašymą ir 3.3.2 papunktyje nurodytų paslaugų atvejais Paslaugų teikėjui parengus bei pateikus paslaugos kaštų įvertinimą ir Perkančiajai organizacijai jam pritarus.

4.4.8.6. Paslaugų teikėjas, gavęs Perkančiosios organizacijos prašymą suteikti 3.3.2 papunktyje nurodytą paslaugą, per 5 darbo dienas (Paslaugų teikėjui paprašius šis terminas gali būti pratęstas iki 10 d. d.) turi objektyviai įvertinti paslaugos prašymui įgyvendinti reikalingų darbų apimtį bei sudėtingumą ir Perkančiajai organizacijai pateikti kaštų įvertinimą bei realizavimui būtinas laiko sąnaudas darbo dienomis.

4.4.8.7. Perkančioji organizacija priima sprendimą dėl paslaugos prašymo įgyvendinimo įvertinusi Paslaugų teikėjo pateiktą, ir, jei reikia, pagal pastabas patikslintą kaštų įvertinimą. Priėmusi sprendimą įgyvendinti paslaugos prašymą Perkančioji organizacija pateikia Paslaugų teikėjui atitinkamą prašymą ir nurodo realizavimo terminą, atsižvelgdama į paslaugos prašymo svarbą Perkančiosios organizacijos veiklai, įskaitant teisės aktų ar EK reikalavimus, Paslaugų teikėjo pateiktas jo realizavimui būtinas laiko sąnaudas ir kitų tuo metu įgyvendinamų paslaugų prašymų kiekį bei prioritetus.

4.4.8.8. Paslaugų teikėjas, gavęs Perkančiosios organizacijos prašymą įgyvendinti paslaugą, įvardytą 3.3.4 – 3.3.6 papunkčiuose, turi įvertinti paslaugos prašymui įgyvendinti reikalingas laiko sąnaudas bei siūlomą įgyvendinimo terminą ir savo išvadą pateikti Perkančiajai organizacijai. Per 5 darbo dienas nepateikus išvados dėl termino, laikoma, kad Paslaugų teikėjas sutinka su Perkančiosios organizacijos pasiūlytu terminu.

4.4.8.9. Jeigu Paslaugų teikėjas dėl objektyvių priežasčių negali realizuoti paslaugos prašymo per su Perkančiaja organizacija suderintą laiką, jis privalo apie tai Priežiūros reglamento nustatyta tvarka informuoti Perkančiąją organizaciją ir, pateikęs argumentuotą pagrindimą, suderinti naują realizavimo terminą. Paslaugų teikėjui paprašius ilgesnio paslaugos prašymo sprendimo laiko, nei pusė nustatyto pradinio paslaugos prašymo sprendimo laiko, Perkančioji organizacija pasilieka sau teisę su siūlomu ilgesniu sprendimo terminu nesutikti ir pratęsti terminą laiku, ne ilgesniu nei pusė pradinio paslaugos prašymo sprendimo laiko.

4.4.8.10. Pagrįstas prašymas pratęsti terminą gali būti teikiamas ne daugiau kaip 2 kartus, prašymas trečią kartą pratęsti terminą Perkančiosios organizacijos traktuojamas kaip termino nesilaikymas.

4.4.8.11. Paslaugų teikėjui sistemingai nesilaikant su Perkančiaja organizacija suderintų sprendimo terminų (pradelsus sprendimo terminus daugiau nei 2 kartus, įskaitant 4.4.8.9 p. numatytus atvejus) Perkančioji organizacija pareikalauja Paslaugų teikėjo sumokėti baudą, kurios dydis – 5 procentai nuo mėnesiui tenkančios Sutartyje numatytos didžiausios TARES priežiūrai ir palaikymui skirtos sumos.

4.4.8.12. Jeigu paslaugos prašymo atlikimo terminas pratęsiamas ne dėl Paslaugų teikėjo kaltės, pvz., Perkančiosios organizacijos iniciatyva (įskaitant Perkančiosios organizacijos laiko sąnaudas atliekant papildymo (pataisymo) testavimą, teikiant pastabas ar Paslaugų teikėjo prašomus patikslinimus) ir pan., jam negalioja sąlygos, numatytos 4.4.8.10 – 4.4.8.11 p.

4.4.8.13. Paslaugos prašymai, susiję su TARES papildymais ir (arba) pataisymais, gali būti pateikti Paslaugų teikėjui ne vėliau, kaip prieš 2 mėnesius iki Sutartyje numatytos priežiūros ir palaikymo paslaugų

teikimo pabaigos. Ši sąlyga negalioja Perkančiajai organizacijai ir Paslaugų teikėjui sutarus dėl kito prašymų atlikti papildymus (pataisymus) pateikimo pabaigos termino.

4.4.8.14. Visi paslaugos prašymai turi būti aprašyti ir įtraukti į ataskaitas, jei buvo atlikti papildymai (pataisymai) – nurodant TARES atnaujinimo kreipinio numerį ir įdiegimo datą. Taip pat atitinkamai turi būti atnaujinti susiję dokumentai: funkcinės ir techninės specifikacijos, instrukcijos naudotojams ir priežiūros specialistams.

4.4.9. Reikalavimai pagalbos teikimui

4.4.9.1. Pagalba turi būti teikiama TARES komponentų naudotojams ir priežiūros specialistams. Pagalba teikiama elektroniniu paštu, papildomai gali būti tikslinama telefonu, o pagal atskirus Perkančiosios organizacijos prašymus – naudotojų darbo vietose (tiesiogiai arba nuotoliniu būdu).

4.4.9.2. Pagalbos tipai ir suteikimo terminai pateikiami 18 lentelėje.

18 lentelė

Pagalbos tipas	Prioritetas	Reakcija	Pagalbos suteikimo laikas
Kritinis	Kritinis	iki 1 darbo* val.	4 darbo* val.
Svarbus	Aukštas	iki 2 darbo* val.	1 darbo* diena
Vidutinis	Vidutinis	iki 1 darbo* dienos	5 darbo* dienos
Mažas	Žemas	iki 1 darbo* dienos	10 darbo* dienų

* - Perkančiosios organizacijos darbo valandos arba dienos

4.4.9.3. Į pagalbos suteikimo laiką neįskaitomas:

4.4.9.3.1. Reakcijos laikas, kuris yra laiko tarpas nuo momento, kai Perkančioji organizacija Priežiūros reglamente nustatyta forma ir būdu praneša Paslaugų teikėjui apie pagalbos poreikį, iki laiko momento, kai Paslaugų teikėjas patvirtina informacijos apie pagalbos poreikį gavimą;

4.4.9.3.2. patikslinimų, prašomų iš Perkančiosios organizacijos, laikas.

4.4.9.4. Pagalbos tipą ir prioritetą nustato Perkančioji organizacija, Paslaugų teikėjo siūlymu pagalbos tipas ir prioritetas gali būti tikslinami.

4.4.9.5. Jeigu pagalbos neįmanoma suteikti per 4.4.9.2 p. numatytą pagalbos suteikimo laiką, Paslaugų teikėjas privalo apie tai Priežiūros reglamente nustatyta tvarka informuoti Perkančiąją organizaciją, pateikti ir suderinti naują pagalbos suteikimo terminą.

4.4.9.6. Atskirais atvejais (pvz., diegiant TARES atnaujinimus, atnaujinant ar keičiant techninę aplinką), kai yra poreikis gauti pagalbą ilgesniam periodui ir (arba) ne darbo valandomis, Perkančioji organizacija prieš 10 darbo dienų sudaro papildomo darbo laiko poreikio grafiką ir, suderinusi su Paslaugų teikėju, nustato pagalbos suteikimo laiką.

4.4.10. Bendri reikalavimai TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų teikimui

4.4.10.1. Per 1 mėnesį nuo Sutarties įsigaliojimo dienos Paslaugų teikėjas turės parengti ir pateikti derinti TARES priežiūros ir palaikymo ir TARES atnaujinimo rezultatų garantinės priežiūros reglamentą (toliau – Priežiūros reglamentas), aprašantį priežiūros ir palaikymo atlikimo procedūras ir metodus, įskaitant Perkančiosios organizacijos ir Paslaugų teikėjo bendravimo Priežiūros sutarties vykdymo metu nuostatas bei Paslaugų teikėjo teiktinus dokumentus. Į Priežiūros reglamentą turi būti įtraukti šios specifikacijos 4.4 ir šiame papunktyje pateikti reikalavimai bei nuostatos. Priežiūros reglamento projektas turės būti parengtas pagal tipinį Priežiūros reglamento projektą (šabloną), kurį Perkančioji organizacija pateiks Paslaugų teikėjui pasirašius Sutartį. Iki Priežiūros reglamento patvirtinimo priežiūros ir palaikymo paslaugos teikiamos vadovaujantis šioje specifikacijoje nustatytais reikalavimais. Priežiūros reglamento parengimas yra pasirengimo teikti TARES priežiūros ir palaikymo bei TARES atnaujinimo rezultatų garantines paslaugas, todėl šis darbas nebus apmokamas.

4.4.10.2. Komunikacija tarp Paslaugų teikėjo ir Perkančiosios organizacijos teikiant priežiūros ir palaikymo paslaugas turės būti vykdoma per vieną prieigos tašką – ITPC. ITPC sistemoje Priežiūros reglamento nustatyta tvarka turės būti registruojami visi Paslaugų teikėjui spręsti perduodami kreipiniai (sutrikimai, pagalbos ir paslaugos prašymai), Paslaugų teikėjo suteiktų paslaugų rezultatai, jų aprašymai ir kita susijusi informacija. El. laiškų, kuriais bus keičiamasi informacija tarp ITPC ir Paslaugų teikėjo, formos ir jų siuntimo sąlygos turės atitikti Perkančiosios organizacijos reikalavimus.

4.4.10.3. Paslaugų teikėjas turi taip organizuoti savo veiklą, kad savo techninėmis ir organizacinėmis priemonėmis valdytų su TARES priežiūra ir palaikymu susijusius kreipinius, Perkančiosios organizacijos perduodamus spręsti Paslaugų teikėjui elektroniniu paštu, fiksuoto arba mobilaus ryšio telefonu, ir užtikrintų kokybišką ir savalaikį paslaugų teikimą pagal šioje specifikacijoje pateiktus reikalavimus. Informacija apie perduotų Paslaugų teikėjui spręsti kreipinių būklę (registravimo, reakcijos, planuojamo išsprendimo, faktinio išsprendimo datas ir laikus, sprendimo eigą ir pan.) turi būti prieinama Perkančiajai organizacijai Priežiūros reglamente nustatytu būdu.

4.4.10.4. Esant pakeitimams, su Perkančiąja organizacija sutartu būdu ir periodiškumu, Paslaugų teikėjas turės pateikti Sutarties vykdymo metu pakeistos TARES išeities kodus (*sourcecode*), kaip tai nurodyta 5.5 p.

4.4.10.5. Priežiūros ir palaikymo darbus Paslaugų teikėjas turės organizuoti ir dokumentuoti taip, kad Perkančioji organizacija turėtų galimybę:

4.4.10.5.1. sekti kiekvieno su TARES priežiūra ir palaikymu susijusio kreipinio (sutrikimo, pagalbos ar paslaugos prašymo) sprendimo eigą;

4.4.10.5.2. gauti išsamią informaciją apie visus TARES priežiūros ir palaikymo metu registruotus kreipinius, jų sprendimų būdus ir rezultatus bei rekomendacijas, skirtas problemų bei neefektyvaus resursų naudojimo prevencijai;

4.4.10.5.3. perimti konkrečių priežiūros problemų diagnostikos bei sprendimo patirtį, Paslaugų teikėjui perteikiant žinias apie tipinių priežiūros veiklų atlikimo galimybes ir sutrikimų (klaidų) šalinimo atvejus TARES priežiūros specialistams.

4.4.10.6. Pašalinęs sutrikimą, įgyvendinęs paslaugos prašymą ar suteikęs pagalbą Paslaugų teikėjas Priežiūros reglamente nustatyta tvarka turės pateikti koncentruotą ir aiškų atliktos veiklos bei jos rezultato aprašymą.

4.4.10.7. Visi Paslaugų teikėjo atliekami darbai, susiję su TARES papildymų ir pataisymų įgyvendinimu turės būti testuojami ir diegiami į gamybinę aplinką Perkančiosios organizacijos sprendimu. Įgyvendinant papildymus (pataisymus) Perkančiosios organizacijos prašymu turės būti pateikti analizės (projektavimo, testavimo) dokumentai, taip pat turės būti papildytos (patikslintos) funkcinė bei techninė specifikacijos, papildytos (patikslintos) instrukcijos naudotojams ir priežiūros specialistams.

4.4.10.8. Paslaugų teikėjas turės kas ketvirtį pateikti ketvirtčio ataskaitas ir galutinę ataskaitą už visą TARES priežiūros ir palaikymo laikotarpį. Į ketvirtines ataskaitas turės būti įtraukti visų Paslaugų teikėjo suteiktų paslaugų aprašymai, jei buvo atlikti papildymai (pataisymai) – nurodant atnaujintos TARES versijos (-ų) numerį ir įdiegimo datą. Detalūs reikalavimai ataskaitoms pateikti šios techninės specifikacijos 5 skyriuje.

4.4.10.9. Perkančiosios organizacijos mokėjimas Paslaugų teikėjui už suteiktas paslaugas bus vykdomas periodiškai, t. y. už faktiškai per kalendorinį ketvirtį suteiktas ir ketvirtinėse ataskaitose aprašytas paslaugas, vadovaujantis suteiktų paslaugų perdavimo aktais, kuriuose įkainiais vertinamų paslaugų informacija turės atitikti šių paslaugų kaštų įvertinimuose pateiktą informaciją.

4.4.10.10. Ataskaitų rengimas yra periodinio atsiskaitymo už suteiktas paslaugas rezultatas, todėl nebus apmokamas.

4.4.10.11. Jeigu Paslaugų teikėjas praėjus 2 mėnesiams nuo priežiūros ir palaikymo paslaugų teikimo termino pradžios nepateikia nė vieno jam perduoto spręsti sutrikimo (klaidos) ar papildymo (pataisymo) sprendimo, tinkamo diegti į gamybinę aplinką, jis sumoka Perkančiajai organizacijai baudą, kurios dydis – 20 procentų nuo mėnesiui tenkančios³ Sutartyje numatytos didžiausios TARES priežiūros ir palaikymo paslaugoms skirtos sumos. Paslaugų teikėjui nepateikus nė vieno jam pateikto spręsti sutrikimo (klaidos) ar papildymo (pataisymo) sprendimo, tinkamo diegti į gamybinę aplinką, per 3 mėnesius, Perkančioji organizacija pasilieka sau teisę nutraukti sutartį.

³ Tai Sutartyje numatyta didžiausia galima suma TARES priežiūros ir palaikymo paslaugoms teikti, padalinta iš paslaugos teikimo mėnesių skaičius

5. BENDRIEJI REIKALAVIMAI VISOMS SUTARTIES VYKDYMO METU ATLIKTOMS VEIKLOMS

5.1. Visi TARES atnaujinimo darbai turės apimti esamos padėties ir poreikių analizės, projektavimo, kūrimo, testavimo, naudotojų mokymo, diegimo gamybinėje aplinkoje ir, Perkančiajai organizacijai paprašius, bandomosios eksploatacijos etapus. Atliekant šiuos darbus atitinkamuose etapuose turės būti pateikti analizės, specifikavimo, projektavimo bei testavimo dokumentai, instrukcijos naudotojams bei priežiūros specialistams. Turės būti parengta atnaujinamos TARES versijos detali funkcinė specifikacija, detalaus projektavimo dokumentas, sąsajų specifikacijos (ar jų papildymai), bendras TARES sistemos aprašymas.

5.2. Rengiant specifikacijas bei sistemos projektavimo dokumentus, turi būti naudojama unifikuotos modeliavimo kalbos UML (*Unified Modeling Language*) technika bei vaizdavimo priemonės. Tarp kitų projektinių dokumentų privalo būti pateiktos Veiklos diagramos (*Activity diagrams*), Klasių diagramos (*Class diagrams*), Sąveikos tipo diagramos (sekų (*sequence*) bei bendradarbiavimo (*collaboration*) diagramos), Komponentių ir išdėstymo (*deployment*) diagramos, Realizacijos (*implementation*) tipo diagramos.

5.3. Vykdamas TARES atnaujinimo veiklas, susijusias sąsajų su kitomis IS kūrimu, į darbų apimtį įeina sąsaja (duomenų mainai) iki ESB, gamintojo testavimas, integraciniai testai su išorine informacine sistema. Jei kita informacinė sistema yra neparengta testavimui, priėmimo testai tokiu atveju atliekami naudojantis kitos informacinės sistemos imitatoriumi (*stubversion*). Testavimas su kitos informacinės sistemos imitatoriumi yra laikomas visaverčiu priėmimo testavimu. Jei iki Sutarties įgyvendinimo pabaigos trečioji šalis parengia kitą sistemą sąsajos priėmimo testavimui, integracinis sąsajos testavimas yra pakartojamas, naudojant šią informacinę sistemą.

5.4. Teikdamas TARES atnaujinimo paslaugas, Paslaugų teikėjas turės:

5.4.1. atlikti kelių lygių atnaujintos TARES testavimus:

5.4.1.1. gamintojo testavimą (*Factory Acceptance Test*) ir pateikti Gamintojo testavimo ataskaitą;

5.4.1.2. projekto apimtyje sukurtoms TARES dalims, esant poreikiui, atlikti atitikties testavimą (*conformance testing*) pagal EK testavimo planus ir pateikti, Perkančiajai organizacijai paprašius, Atitikties testavimo ataskaitą;

5.4.1.3. „didžiausio apkrovimo“ testavimą (*Stress Test*) (esant galimybei);

5.4.1.4. testavimą su deklaracijomis, kurių prekių skaičius lygus 999 (toliau – didelės apimties deklaracijos);

5.4.1.5. priėmimo testavimą:

5.4.1.5.1. parengdamas priėmimo testų planą;

5.4.1.5.2. parengdamas testavimo scenarijus;

5.4.1.5.3. parengdamas testavimui reikalingus duomenis;

5.4.1.5.4. parengdamas testavimo aplinką;

5.4.1.5.5. kartu su Perkančiosios organizacijos atstovais atlikdamas atskirų naujai diegiamų dalių testavimą, įskaitant sąsajas su Integruotos MIS posistemiais ir išorinėmis informacinėmis sistemomis (jei taikytina), pagal parengtus testų scenarijus;

5.4.1.5.6. Perkančiajai organizacijai paprašius, suteikdamas įvadinio mokymo testuotojams paslaugą;

5.4.2. Perkančiajai organizacijai paprašius, parengti mokymo medžiagą, suteikti mokymus būsimiems sistemos naudotojams. Naudotojų mokymai turi būti organizuojami lietuvių kalba;

5.4.3. parengti naudotojo instrukcijas arba atnaujinti esamas instrukcijas, parengti detalias TARES priežiūros instrukcijas Perkančiosios organizacijos sistemos administratoriams, taikomosios programinės įrangos priežiūros specialistams ir ITPC darbuotojams arba atnaujinti esamas instrukcijas. Techniniai mokymai bei konsultacijos suteikiami lietuvių kalba. Išimtiniais atvejais, Perkančiajai organizacijai sutikus, techniniai mokymai ir konsultacijos gali būti teikiami ir anglų kalba;

5.4.4. atnaujinti visas instrukcijas po kiekvieno TARES funkcionalumo pakeitimo;

5.5. įgyvendinus kiekvieną atskirą TARES atnaujinimo darbą, ištestavus funkcionalumą, Paslaugų teikėjas turės pateikti TARES programinės įrangos išeities kodus (*source codes*) įkeldamas juos į Perkančios

organizacijos GitLab sistemą, kurių tekstuose įrašyti komentarai ir paaiškinimai. Paslaugų teikėjas turės pateikti kompiliavimo *skriptus* ir kartu su Perkančiosios organizacijos atstovais Perkančiosios organizacijos pateiktoje techninėje infrastruktūroje įdiegti pakeitimus pagal pateiktus išeities kodus ir kompiliavimo *skriptus* ir įrodyti, kad jie yra pakankami veikimui užtikrinti. Turi būti parengta instrukcija Perkančiosios organizacijos specialistams, kuria vadovaujantis būtų galima atlikti atnaujintos TARES kompiliavimą iš išeities kodų.

5.6. Papildant TARES naujomis funkcijomis arba koreguojant jau esančias, turės būti kreipiamas dėmesys ne tik į funkcijos atlikimo teisingumą, bet ir į jos atlikimo efektyvumą bei priimtinumą naudotojui.

5.7. Atnaujinta TARES naudotojo aplinka (*user interface*) turės būti lengvai suprantama: pritaikyta vidutinio lygio naudotojams, naudojanti jiems suprantamas ir jų veikloje naudojamas sąvokas.

5.8. Rengiant sistemų integracijos sprendimą, turės būti parengiamos dvi specifikacijos: vienoje aprašomi sąveikaujančių sistemų sąveikos procesai, duomenų mainų schema, duomenų mainų procesas, duomenų modelis, o kitoje aprašomi ESB procesai, komunikavimo mechanizmas, kitos techninės detalės.

5.9. TARES atnaujinimo veikloms vykdyti ir papildymams (pataisymams) įgyvendinti Paslaugų teikėjas turės turėti TARES kūrimo (*development*) aplinką.

5.10. Sutarties vykdymo metu Paslaugų teikėjas Perkančiajai organizacijai turės pateikti šias Sutarties vykdymo ataskaitas:

5.10.1. TARES atnaujinimo paslaugų ketvirčio bei galutinę ataskaitas;

5.10.2. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų ketvirčio ir galutinę ataskaitas.

5.11. Ataskaitų pateikimo terminai:

5.11.1. TARES atnaujinimo paslaugų ketvirčio ataskaitos apie atliktus Sutarties įgyvendinimo darbus turi būti pateikiamos iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 10 kalendorinės dienos.

5.11.2. TARES atnaujinimo paslaugų atlikimo galutinės ataskaitos projektas turi būti pateiktas prieš mėnesį iki atnaujinimo darbų, numatytų šios techninės specifikacijos 2.2.1.1 p. atlikimo pabaigos, ir ne vėliau kaip iki galutinės Sutarties TARES atnaujinimo paslaugų suteikimo datos turi būti pateikta Galutinė TARES atnaujinimo paslaugų suteikimo ataskaita.

5.11.3. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų ketvirčio ataskaitos apie suteiktas priežiūros ir palaikymo paslaugas turi būti pateikiamos iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 10 kalendorinės dienos.

5.11.4. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų galutinės ataskaitos projektas turi būti pateiktas prieš mėnesį iki priežiūros ir palaikymo paslaugų teikimo pabaigos, ir ne vėliau kaip iki galutinės Sutarties įgyvendinimo datos turi būti pateikta Galutinė TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų teikimo ataskaita.

5.12. TARES atnaujinimo paslaugų suteikimo ketvirčio ataskaitoje turės būti nurodyta:

5.12.1. Sutarties įgyvendinimo tikslai;

5.12.2. per ataskaitinį laikotarpį atlikta veikla ir pasiekti rezultatai;

5.12.3. kito ataskaitinio laikotarpio planuojami darbai ir rezultatai;

5.12.4. rizikos, problemos ir pasiūlymai, susiję su Sutarties įgyvendinimu.

5.13. TARES atnaujinimo paslaugų galutinėje ataskaitoje turės būti nurodyta:

5.13.1. Sutarties įgyvendinimo tikslai;

5.13.2. atlikta veikla ir pasiekti rezultatai per visą Sutarties įgyvendinimo laikotarpį;

5.13.3. likusi nuo Paslaugų teikėjo nepriklausanti rizika ir problemos bei pasiūlymai, kaip jas išspręsti;

5.13.4. tolesnių veiksmų ir (ar) papildomų priemonių ar uždavinių, kurių turėtų imtis Perkančioji organizacija, siūlymas.

5.14. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų ketvirčio ataskaitose turės būti pateikta:

5.14.1. per ataskaitinį laikotarpį registruotų ir perduotų Paslaugų teikėjui spęsti įvykių suvestinė, pateikiant įvykio kategoriją (sutrikimas, pagalbos ar paslaugos prašymas), prioritetą, registravimo ITPC, perdavimo Paslaugų teikėjui, įvykio išsprendimo ir išsprendimo patvirtinimo (uždarymo) datas, trumpą įvykio apibūdinimą;

5.14.2. per ataskaitinį laikotarpį išspręstų ir atmestų įvykių suvestinė, pateikiant įvykio trumpą apibūdinimą ir sprendimo aprašymą (atmetimo priežastį), už išspręstus įvykius, kurių apmokėjimui taikomi įkainiai, mokėtiną sumą ir nuorodą į priede pateiktą atitinkamą kaštų įvertinimą;

5.14.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigai likusių sprendžiamų įvykių suvestinė;

5.14.4. per ataskaitinį laikotarpį įdiegtų TARES versijų sąrašas, nurodant tikslų versijos numerį ir įdiegimo datą;

- 5.14.5. kitos ataskaitiniu laikotarpiu atliktos veiklos;
- 5.14.6. rizikos, problemos ir pasiūlymai, susiję su TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų teikimu.
- 5.14.7. ataskaitos prieduose – suteiktų paslaugų, mokamų pagal abonentinį mokestį ir pagal įkainius, perdavimo akto (-ų) projektas (-ai).
- 5.15. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų galutinėje ataskaitoje turi būti nurodyta:
- 5.15.1. atlikta veikla ir pasiekti rezultatai per TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų teikimo laikotarpį;
- 5.15.2. likusi nuo Paslaugų teikėjo nepriklausanti rizika ir problemos bei pasiūlymai, kaip jas išspręsti;
- 5.15.3. tolesnių veiksmų ir (ar) papildomų priemonių ar uždavinių, kurių turėtų imtis Perkančioji organizacija, siūlymas.

6. REIKALAVIMAI DOKUMENTAMS

6.1. Dokumentai, įskaitant dokumentų projektus, turi būti rengiami ir pateikiami lietuvių kalba. Dalis dokumentų gali būti pateikiama anglų k., bet tik gavus Perkančiosios organizacijos sutikimą. Tokių dokumentų sąrašą Perkančioji organizacija pateiks Sutarties įgyvendinimo metu.

6.2. Visi dokumentai turi būti pateikiami elektronine forma (naudotini standartiniai Microsoft Office produktai (MS Word; MS Excel; MS Visio; MS Power Point bei MS Project priemonės). Dalis dokumentų turės būti pateikiami atspausdinti. Dokumentų, kurie turės būti pateikti atspausdinti, sąrašą Perkančioji organizacija pateiks Sutarties įgyvendinimo metu.

6.3. Rengiant Priežiūros reglamentą, ataskaitas ir kt. bus naudojamos tipinės dokumentų formos (šablonai). Naudojant tipines dokumentų formas pirmenybė bus teikiama Perkančiosios organizacijos pateiktosioms.

7. SUTARTIES REZULTATŲ PRIEŽIŪRA IR VERTINIMAS

7.1. Sutarties įgyvendinimas bus vertinamas pagal šiuos kriterijus:

7.1.1. suteiktos šios techninės specifikacijos 3 skyriuje išvardytos paslaugos.

7.2. Pateikti dokumentai:

7.2.1. PKP;

7.2.2. sutarties įgyvendinimo darbų planas;

7.2.3. Priežiūros reglamentas;

7.2.4. TARES atnaujinimo (įskaitant TARES atnaujinimo pakeitimų) paslaugų mėnesio, ketvirčio ir galutinę ataskaitos;

7.2.5. TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų ketvirčio ir galutinę ataskaitos;

7.2.6. techniniai, testavimo bei kiti dokumentai;

7.2.7. pateikti TARES išeities kodai (*sourcecode*).

8. SPECIFINIAI REIKALAVIMAI

8.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja užtikrinti atitiktį organizaciniais ir techniniais kibernetinio saugumo reikalavimams, kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 818 „Dėl Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintame Kibernetinio saugumo reikalavimų apraše.

8.2. Paslaugų teikėjas įsipareigoja laikytis Perkančiosios organizacijos reikalavimų dėl saugaus darbo su MIS, kaip tai nurodyta Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2015 m. spalio 15 d. įsakyme Nr. 1B-791 „Dėl muitinės informacinių sistemų duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“.

8.3. Paslaugų teikėjas įsipareigoja užtikrinti TARES sprendimų atitiktį asmens duomenų saugos reikalavimams, kaip tai nurodyta 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

8.4. Visi rezultatai ir su jais susijusios teisės, įgytos vykdant Sutartį, įskaitant autorines ir kitas intelektinės ar pramoninės nuosavybės teises, yra Perkančiosios organizacijos nuosavybė, kurią Perkančioji organizacija gali naudoti, publikuoti, perleisti ar perduoti kaip mano esant tinkama ir be jokių geografinių ar kitų apribojimų.

8.5. Paslaugų teikėjas įsipareigoja be raštiško išankstinio Perkančiosios organizacijos sutikimo neatskleisti jokiam kitam asmeniui (išskyrus nurodytus šios techninės specifikacijos 8.6 p.) iš Perkančiosios organizacijos vykdant sudarytą Sutartį gautos informacijos, duomenų, gautų dokumentų turinio nepriklausomai nuo to, kokių būdu ir forma (žodine, rašytine, elektronine, kita) tokia informacija, duomenys, dokumentai Paslaugų teikėjui buvo pateikti ar jis juos sužinojo vykdydamas Sutartį. Ši nuostata galioja net ir nutraukus sudarytą Sutartį ar jai pasibaigus.

8.6. Paslaugų teikėjas turi teisę teikti informaciją, duomenis, dokumentus tik asmenims, kurie pagal sudarytą su Perkančiąja organizacija Sutartį, teisės aktų reikalavimus (pagal darbo sutartį, įgaliojimą, subrangos sutartį ar kitu teisėtu pagrindu) Paslaugų teikėjo ir Perkančiosios organizacijos paskirti vykdyti Sutartį. Sutarties turinys tokiems asmenims atskleidžiamas tik tiek, informacijos ir duomenų suteikiama tokia apimtimi, kiek tai būtina Sutarties vykdymo tikslais.

8.7. Nutraukus Sutartį ar jai pasibaigus, Paslaugų teikėjas privalo ne vėliau kaip per 30 dienų sunaikinti visą iš Perkančiosios organizacijos gautą ar Sutarties vykdymo metu sužinotą informaciją, duomenis, dokumentus (nepriklausomai nuo jų formos ir turinio), išskyrus, jeigu LR įstatymai reikalauja, kad tokia informacija, duomenys, dokumentai būtų išsaugoti.

8.8. Paslaugų teikėjas ir jo paskirti vykdyti Sutartį asmenys privalo pasirašyti Perkančiosios organizacijos pateikto turinio konfidencialumo pasižadėjimus. Šiame papunktyje nurodyti asmenys turi teisę atsisakyti pasirašyti tokius konfidencialumo pasižadėjimus tik tuo atveju, jei jų turinys prieštarauja LR įstatymams.

9. ATITIKIMAS NACIONALINIO SAUGUMO INTERESAMS

9.1. TARES atnaujinimo bei TARES bei priežiūros ir palaikymo paslaugas teikiantis Paslaugų teikėjas ar jo pasitelkti subteikėjai neturi turėti interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui.

9.2. TARES atnaujinimo bei TARES priežiūros ir palaikymo paslaugas teikiantis Paslaugų teikėjas negali naudoti ar siūlyti naudoti sutarties įgyvendinimo tikslams jokios techninės ir programinės įrangos, kuri galėtų kelti grėsmę nacionaliniam saugumui.

9.3. TARES atnaujinimo bei priežiūros ir palaikymo paslaugas teikiantis paslaugų teikėjas turi atitikti 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr.833/2014 dėl ribojimo priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje, reikalavimus.

10. INFORMACIJOS, VADOVAUJANTIS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO 28 STRAIPSNIO „PIRKIMO OBJEKTO SKAIDYMAS Į DALIS“ REIKALAVIMAIS, PATEIKIMAS

10.1. Šis pirkimas į dalis neskaidomas, todėl pasiūlymai turi būti teikiami visai nurodytai 2 p. paslaugų apimčiai. Pirkimas nėra skaidomas į dalis todėl, kad dėl skaidymo į dalis sutarties vykdymas taptų per daug sudėtingas techniniu požiūriu, kiltų rizika, kad sutartis nebus įgyvendinta, nes:

10.1.1. pirkimo objekto dalių įgyvendinimas yra glaudžiai tarpusavyje susijęs ne tik veiklos procesų prasme, bet ir technologiškai. Skirtingi paslaugų teikėjai vienu metu naudotų tą pačią TARES testavimo ir gamybinę aplinkas ir, jei viena ar kita iš techninių aplinkų pradėtų netinkamai funkcionuoti ar būtų nekorektiškai naudojama, nebūtų galimybių vienareikšmiai nustatyti, kurio tiksliai Paslaugų teikėjo veiksmai sąlygojo sutrikimus ar netinkamą techninių aplinkų panaudojimą;

10.1.2. tiek TARES atnaujinimo ir atnaujinimo pakeitimų, tiek TARES priežiūros ir palaikymo paslaugų objektas yra ta pati TARES, todėl tuo pačiu metu vykdant TARES atnaujinimus ir atnaujinimo pakeitimus ir TARES priežiūros ir palaikymo darbus, praktiškai yra neįmanomas vienareikšmis atliktinų veiklų priskyrimas vienai ar kitai paslaugų sričiai. Sukurtų naujų funkcionalumų ar per pakeitimus iš esmės atnaujintos TARES įdiegimas į gamybinę aplinką pakeistų ir priežiūros bei palaikymo paslaugų objektą. Pastarasis ne tik nuolatos būtų kintantis, bet ir iškeltų netrivialų atskirų paslaugų teikėjų tarpusavio atsakomybės už tos pačios TARES tinkamą ir efektyvų funkcionavimą klausimą, nuo ko tiesiogiai priklausys

paslaugų teikėjų reagavimo į kreipinį ir jo išsprendimo laiko trukmė, o tai darys įtaką tinkamam, poreikius atitinkančiam ir kokybiškam programinės įrangos veikimui. Pažymėtina, kad TARES veikimas yra ne tik kritinė sąlyga ypatingos svarbos informacinių sistemų veikimui. Nuo jos tinkamo veikimo priklauso ir ekonominės veiklos vykdytojų, dalyvaujančius tarptautinės prekių teikimo grandinės procese, veiklos efektyvumas.
